

Beantwoording van de technische vragen over de Perspectiefnota 2018

In dit document treft u de antwoorden aan op de vragen die door de verschillende partijen zijn gesteld. De aanvullende vragen die na 29 maart zijn binnengekomen, zijn toegevoegd aan de eerdere vragen. Verder zijn de vragen per partij genummerd voor de logistieke verwerking en is het antwoord direct na elke vraag toegevoegd.

Technische vragen van de VVD.....	2
Technische vragen van GroenLinks.....	4
Technische vragen van de PVV.....	12
Technische vragen van het CDA.....	34

Technische vragen van de VVD

Vraag 1

Solarge

Graag ontvangen we informatie en het business plan en nadere details over Solarge BV, Samenstelling aandeelhouders en aard / omvang betrokkenheid Provincie NB en/of BOM? Wanneer is dit bedrijf opgericht?

Antwoord vraag 1

Aandeelhouders zijn H. van den Heuvel en J. Vesseur. De provincie verstrekt geen gegevens over de business case, Solarge B.V. of het moment van oprichting van het bedrijf. Ten aanzien van de betrokkenheid van de provincie en de BOM hebben provincie en de BOM geholpen consortia partijen te verbinden bij de totstandkoming van de business case. Verder is de BOM betrokken bij advisering ten aanzien van de inhoudelijke business case.

Vraag 2

EnergywebXL

Kan ik de meest recente business case en het governance model voor EnergywebXL krijgen?

Antwoord vraag 2

Er is een ruwe businesscase (of eigenlijk haalbaarheidsstudie) opgesteld met input van de stakeholders van de beoogde warmtekoppeling Moerdijk – Nieuw Prinsenland. Op basis daarvan zijn partijen met elkaar in overleg over de wijze van financiering en de bijbehorende governance structuur. Lopende dit proces is het niet mogelijk nadere informatie naar buiten te brengen.

Zodra er een voorstel van de gezamenlijke stakeholders ligt voor de financiering en governance en duidelijk is welke bijdrage van de provincie wordt gevraagd, zullen wij de Staten hierover (zo nodig vertrouwelijk) informeren of de Staten een voorstel voorleggen. Wij verwachten dit in de tweede helft van 2018.

Vraag 3

Mindlabs

De gemeente heeft de provincie benaderd voor een bijdrage in de content, hiervoor is binnen het economisch programma van de provincie in principe een bedrag van 2,5 mln voor gereserveerd (onder voorwaarden). Wat is een bijdrage in de content?

Wat zijn de voorwaarden die de Provincie NB heeft verbonden aan haar reservering van 2.5mio.

Antwoord vraag 3

Wij zijn als provincie in overleg met de gemeente Tilburg en de 3 onderwijsinstellingen (Tilburg University, Fontys en ROC Tilburg) over de business case van Mind Labs. Waar de bijdrage aan besteed gaat worden en de voorwaarden waaronder maken onderdeel uit van deze business case. Komende maanden zal de content van Mind Labs duidelijk worden. Voor een eventuele bijdrage vanuit de provincie wordt u Staten altijd bevraged, middels een Statenvoorstel.

Vraag 4

blz 18 Perspectiefnota:

"Eind 2018 ontvangen we de Energie-agenda 2018-2030 die we samen met partners met betrokkenheid van PS en in samenhang met de omgevingsvisie hebben vorm gegeven".

Graag informatie hoe dit proces eruit zal zien om deze agenda samen met partners op te stellen en op welk moment wordt welk instrument ingezet om PS te betrekken in de vormgeving hiervan. Of wordt hier bedoeld dat onze betrokkenheid is dat we eind 2018 in de staten een besluit mogen nemen over de nieuwe Energie-agenda?

Wanneer komt er een volgende evaluatie van het Energieprogramma waarin we de in het februari 2016 vastgestelde Uitvoeringsprogramma Energie kunnen toetsen i.v.m. realisatie in deze bestuursperiode van de opgenomen doelen, alvorens een nieuwe agenda op te stellen?

Antwoord vraag 4

Het proces voor het opstellen van de Integrale Energieagenda 2030 wordt momenteel voorbereid, waarbij betrokkenheid van PS uitgangspunt is. Wij hebben bij de griffie een voorstel ingediend voor het houden van een themabijeenkomst over het opstellen van de nieuwe energieagenda. Dit voorstel ligt voor in de procedurevergadering van 16 april.

De resultaten van de energie-agenda 2010-2020 en het daarop gebaseerde Uitvoeringsprogramma 2016-2019 rapporteren we via de P&C cyclus.

In 2014 hebben wij halverwege de beleidsperiode in 2014 een tussenevaluatie uitgevoerd op de huidige [Energieagenda](#) 2010-2020. Daarnaast hebben wij in september 2017 een evaluatie van het [Uitvoeringsprogramma](#) 2016-2019 laten uitvoeren. In een [statenmededeling](#) hebben wij u hierover geïnformeerd. De reden om nog aan het einde van dit jaar een nieuw energiebeleid vast te stellen ligt in de snelle veranderingen: bijvoorbeeld op mondiale schaal (Akkoord van Parijs), en vanwege nationale ambities in het Regeerakkoord en het daarop gebaseerde Interbestuurlijk Programma (IBP), het Klimaat- en Energieakkoord (KEA). Het Rijk wil in het KEA afspraken vastleggen, die zij maakt met koepelorganisaties waaronder het IPO. Deze afspraken leiden in 2019 tot verder uitgewerkte afspraken, die vastgelegd worden in Regionale Energie- en Klimaatstrategieën (REKS). Door de noodzaak om nog dit jaar de Energieagenda 2019-2030 op te stellen is het niet mogelijk om vooruitlopend op de start van dit proces een onderzoek artikel 217a uit te voeren, zoals opgenomen in de Onderzoeks- en Adviesagenda 2018 (bijlage 8 bij de Begroting 2018). Wij starten op korte termijn met een lichte evaluatie, die gericht is op doelen, middelen en governance en complementair is aan reeds beschikbare evaluaties. We zorgen ervoor dat de resultaten beschikbaar zijn voordat u een besluit neemt over de Energieagenda 2030.

Technische vragen van Groen Links

Vraag 1

Op p.3, tweede alinea, van het statenvoorstel staat dat "bij het opstellen van de Perspectiefnota is afgewogen welke besluiten dit college nog moet nemen en voor welke besluiten het meer passend is om deze over te laten aan het volgende college". Welke criteria en/of overwegingen hebben bij deze afweging een rol gespeeld? Kan per programma kort aangegeven worden welke besluiten nog deze bestuursperiode genomen moeten worden en welke aan een nieuw college worden overgelaten? Graag per besluit een korte toelichting.

Antwoord vraag 1

Bij de afweging is gekeken naar noodzakelijkheid op dit moment vanwege aflopende budgetten, doorlopende trajecten en transities en kansen vanuit het rijk of andere partners waarvoor nu besluitvorming nodig is. Tevens is gekeken naar politieke gevoeligheid van de besluiten. De belangrijkste besluiten die het college nog zal nemen zijn aangekondigd in deze perspectiefnota en opgenomen in de lange termijn planning. De belangrijkste die wij nu kennen hebben we opgenomen in de perspectiefnota. Andere besluiten zijn bijvoorbeeld afhankelijk van ontwikkelingen bij het rijk.

Vraag 2

Vervolgens staat in de dezelfde alinea dat "knelpunten die ontstaan na 2019 rondom structurele financiering en capaciteit voor bepaalde beleidsterreinen aan een nieuw college worden overgelaten". Kan er nu al worden aangegeven om welke knelpunten dit precies gaat. En waarom is ervoor gekozen om juist deze punten te laten liggen voor het volgende college en andere niet.

Antwoord vraag 2

Onder meer ter uitvoering van het bestuursakkoord is de afgelopen periode een aantal opgaven als tijdelijke beleidsimpuls opgepakt. De financiering en de capaciteit hiervoor is geregeld tot en met 2019. Voor een aantal van die opgaven kan de wens of de noodzaak bestaan om de uitvoering na 2019 voort te zetten. Het gaat dan om beleidsimpulsen op opgaven die betrekking hebben op onder meer economie, erfgoedfabriek, sociale veerkracht, arbeidsmarkt en agrofood.

Dit college spant zich in enerzijds werk te maken van wat nodig is en anderzijds voldoende financiële ruimte te creëren voor de afwegingen van het volgend college. Of en welke knelpunten er op welke beleidsthema's ontstaan zullen wij ten behoeve van de college onderhandelingen voor de nieuwe bestuursperiode in beeld brengen. Voor het thema energie, dat grotendeels tijdelijk gefinancierd is en dat grotendeels met tijdelijk gefinancierde capaciteit uitgevoerd wordt, wordt dit aan u voorgelegd in het kader van de energieagenda 2019-2030.

Vraag 3

In het statenvoorstel (p.3 en 4) en in bijlage A wordt het door GroenLinks bij de begroting ingebrachte duurzame ontwikkelingsmodel van de econoom Kate Raworth (het donutmodel / de Brabantse Bagel) genoemd. Het model wordt gehanteerd als kapstok voor het 'Inspelen op ontwikkelingen'. Kunt u een overzicht geven waaruit duidelijk wordt of en in hoeverre de genoemde thema's in de binnenring van

het sociale fundament en die van de buitenring van het ecologische plafond in de Brabantse situatie voldoende/onvoldoende scoren met het oog op de inclusieve en duurzame ontwikkeling van de economie. Graag per aspect een korte toelichting.

Antwoord vraag 3

Met haar model wil Kate Raworth een nieuw beeld zetten tegenover het denken in termen van economische groei zetten waarbij de stijging van het binnenlands bruto product (bbp) als de maat der dingen wordt gezien. In bijlage A (Inspelen op de ontwikkelingen) hebben we getracht om een breder beeld te geven van Brabant dan de enkel de economische groei. Naast de economische ontwikkeling schetsen we ontwikkelingen die betrekking hebben op duurzaamheid en een inclusieve maatschappij en wel op die thema's waar de provincie haar invloed op kunt oefenen. Het college baseert zich op het Telos model als het gaat om scores op de verschillende domeinen.

Vraag 4

Waarop is het indicatieve bedrag à 2 mln. eerste tranche aardgasvrije wijken gebaseerd? En met welke bedragen wordt rekening gehouden bij de tweede en derde tranche (p.6 statenvoorstel)?

Antwoord vraag 4

Het doel van dit geld is stimulering van opschaling en versnelling. De bedragen zijn bedoeld als procesgeld en co-financiering voor gemeenten (gemeenten moeten zelf ook bijdragen volgens de afspraken uit de Brabantse Deal). Een en ander is afhankelijk hoe slim gemeenten zich onderling weten te organiseren. Des te groter en innovatiever de aanbesteding, hoe groter de kans dat gemeenten dit geld kunnen benutten. Voor een innovatieve aanbesteding die mogelijkheden voor opschaling biedt, stelt de provincie 400.000 euro beschikbaar. Met 2 miljoen realiseren we tenminste 5 grootschalige en innovatieve aanbestedingen. Het is aan gemeenten of ze hiervoor de eerste tranche al benutten (dan moet de uitvoering eind 2018 gestart zijn) of een daarop volgende tranche. Vooralsnog is de 2 miljoen gereserveerd voor de eerste 5 aanbestedingen uit de eerste tranche. Voor de tweede en derde tranche zijn er nog geen middelen gereserveerd.

Vraag 5

Op p.8 wordt er gesproken over het "laten zien van de Brabantse werkwijze met betrekking tot de Omgevingsvisie tijdens de landschapstriënnale." Eerder werd besproken om een aantal pilots uit de omgevingsvisie (de Brabantse werkwijze) te gaan uitproberen. Wij hadden daarbij voor ogen dat het hierbij zou gaan om daadwerkelijke (gebieds-) ontwikkelingen. Deze werkwijze vinden wij niet meer terug. Kunt u toelichten wat hier de reden van is?

Antwoord vraag 5

Op pagina 7 spreken we over het daadwerkelijk gaan werken in de geest van de omgevingswet en de sturingsfilosofie uit de Brabantse Omgevingsvisie. Dit doen we samen met mede-overheden. Brabanders en betrokkenen bij Brabant op basis van praktijken, leren door doen. We leren van lopende en afgeronde praktijken, maar ook van nieuwe praktijken. Het is dus nadrukkelijk de bedoeling moet concrete (gebieds) ontwikkelingen aan de slag te gaan. We zijn nu al bezig in concrete projecten bijvoorbeeld met de proeftuin Goirle, Markdal en Dommelvelei. Dit gaan we

intensiveren. Ook uit de landschapstriënnale komen praktijken die in de geest van de omgevingsvisie/wet opgepakt worden.

Vraag 6

Nergens wordt gerefereerd aan het feit dat het Rijk via het regeerakkoord 100 miljoen Euro extra wil inzetten voor het gebruik van de fiets. Heeft de Provincie hiervoor alle aanvragen of projectvoorstellen ingediend? Zo ja welke aanvragen zijn dat? Zo nee, waarom zijn nog geen aanvragen ingediend?

Antwoord vraag 6

We refereren hier aan op blz 15 van bijlage A. Dat het Rijk ook een impuls wil geven aan het fietsgebruik juichen we toe. Dit brengt kansen met zich mee voor samenwerking op projecten als B-riders, wayfinding, fietsenstalling en snelfietsroutes. In afstemming met het Rijk worden de kansen verkend voor cofinanciering door het Rijk van onderdelen van ons programma snelfietsroutes tussen de Brabantse steden en voor cofinanciering van het uitbreiden van stallingsvoorzieningen bij stations.

Vraag 7

Een van de kerntaken van de Provincie is het waarborgen van de kwaliteit en integriteit van het bestuur in Brabant. Om die reden wordt ingegaan op de toepassing van de Wet Bibob (p.9 en 10). Kunt u aangeven wat de stand van zaken is ten aanzien van de aanpak van ondermijning?

Antwoord vraag 7

Aanpak ondermijning

De focus in de Brabantse aanpak ligt, zoals bekend, op het als één overheid effectief verstoren van crimineel ondernemerschap en op het versterken van bestuurlijke weerbaarheid. Recent hebben zowel de Taskforce Brabant Zeeland alsook het Regionaal Informatie- en Expertisecentrum de jaarcijfers over 2017 bekend gemaakt. De Staten worden hierover voor de zomervakantie over geïnformeerd.

Ondermijning in buitengebied

In opdracht van de Vereniging van Brabantse Gemeenten en de provincie Noord-Brabant is in 2017 onderzoek gedaan naar bestuurskracht en de bestuurlijke aanpak van ondermijning in het buitengebied. In het rapport 'Ondertussen in het buitengebied' (mei 2017) werd wederom het belang van brede bewustwording en urgentiebesef rond de problematiek van ondermijnende criminaliteit aangesneden.

Het college van Gedeputeerde Staten nam de aanbevelingen uit het rapport, over hoe de provincie - ter aanvulling en versterking van lokale aanpakken - op verschillende (deel)terreinen kan bijdragen om ondermijning tegen te gaan, ter harte en stelde later in het jaar een concrete vervolgaanpak vast waarin **leegstand in het buitengebied** en **kwetsbare recreatieparken** als prioritaire projecten werden aangewezen. Bij de begrotingsbehandeling in november 2017 werd extra budget vrijgemaakt voor de vervolgaanpak.

Recent, op 6 april 2018, zijn de Staten bijgepraat over de voortgang. Bij deze gelegenheid zijn de Staten onder meer geïnformeerd over een 'vitaliteitsscan' die de provincie de komende periode laat uitvoeren. Met deze scan, die ook al in de provincies Limburg en Zeeland werd gedaan, wordt meer

zicht verkregen op de vitaliteit van de Brabantse verblijfsrecreatiesector. Dit is van belang bij het bepalen van gerichte aanpakken (één park, één plan).

Vraag 8

Wat is het verschil tussen een majeur project en een sleutelproject? En wat is de reden waarom de stedelijke Agenda Brabantstad niet langer als sleutelproject is aangemerkt (p.11 statenvoorstel)?

Antwoord vraag 8

Majeure projecten is een algemene term die wordt gebruikt voor belangrijke projecten met een grote omvang. Een sleutelproject is een project met als specifiek kenmerk dat het in het MIPP is opgenomen.

Stedelijke Agenda Brabantstad is niet langer als sleutelproject aangemerkt, omdat een nadere uitwerking daarvan plaatsvindt als onderdeel van de Stedelijke transformaties (voorstel 3c)

Stedelijke Agenda Brabantstad is een omvattend programma waarbinnen een aantal projecten nader worden uitgewerkt. Nadat de projecten binnen de stedelijke agenda zijn opgewerkt, kunnen ze terugkomen op MIPP.

Vraag 9

GS geven aan dat zich de afgelopen periode vijf nieuwe sleutelprojecten hebben aangediend (p.11 statenvoorstel). Dat klinkt nogal reactief. In hoeverre hebben GS zelf voor de ze sleutelprojecten geijverd? In op welke manier zijn deze projecten te relateren aan c.q. vloeien zij voort uit de ontwikkelingen zoals beschreven in bijlage A? Graag een toelichting.

Antwoord vraag 9

Kenmerk van alle sleutelprojecten is dat de oorsprong van buiten komt (kansrijke initiatieven van derden) en langs tenminste een van onze beleidsprogramma's naar de GS-tafel worden gebracht. Van alle sleutelprojecten zien we de potentiële meerwaarde en het belang van realisatie. Daar zetten wij ons actief voor in.

De sleutelprojecten dragen bij aan de doelstelling van reeds vastgestelde programma's en sluiten over het algemeen aan bij de grotere transitie en opgaven beschreven in bijlage A zoals aansluiting onderwijs - arbeidsmarkt (Talent in Brabant, MindLabs), energietransitie (SOLARGE, Energyweb XL) en binnenstedelijke transformatie (MindLabs). Van Gogh is een project met potenties op het vlak van vrije tijdseconomie en Brabantbranding en draagt indirect bij aan de aantrekkelijkheid als vestigingsplaats.

Vraag 10

Op p.11 en verder wordt er een voorstel gedaan om de werkwijze voor sleutelprojecten aan te scherpen. Waarom is deze aangescherpte werkwijze niet meegenomen in het Statenvoorstel 03/18 Perspectief Ontwikkelbedrijf en aanpassing beheerstatuut?

Antwoord vraag 10

De aangescherpte werkwijze betreft specifiek MIPP sleutelprojecten en heeft betrekking op het beschikbaar stellen van een aanvullende bijdrage ten laste van algemene middelen en gaat derhalve niet over het ontwikkelbedrijf.

Vraag 11

Naar aanleiding van de voorgaande punten ontvangen we graag een overzicht van alle lopende programma's en projecten van de Provincie en de onderlinge samenhang (portfolio van programma's en projecten).

Antwoord vraag 11

Alle lopende programma's en projecten zijn opgenomen in de begroting (incl. bijlage ontwikkelbedrijf en MIPP)

Vraag 12

Kunt u toelichten wat wordt bedoeld met het aanscherpen van het Organisatie Kosten Budget (p.11 en verder)? En wat is de verhouding tussen vaste en flexibele arbeidscontracten (inhuur, tijdelijke contracten e.d.)?

Antwoord vraag 12

De aanscherping houdt in dat wij de besluitvorming over (extra) capaciteit die nodig is voor het uitvoeren van nieuwe of extra taken vanaf nu directer zullen koppelen aan de besluitvorming over de beleidsimpuls waaruit die taken voortkomen, bijvoorbeeld aan de besluitvorming over een kaderstellende nota of een uitvoeringsprogramma.

De verhouding tussen vaste en flexibele arbeidscontracten per 1-4-2018 is afgerond op gehele getallen als volgt:

- aanstelling voor onbepaalde tijd (vast) 1.021 fte
- aanstelling voor bepaalde tijd (tijdelijk) 51 fte
- externe inhuur 108 fte

Daarnaast bieden wij op peildatum 76 fte stagiaires een stageplek.

Vraag 13

In Bijlage A 'Inspelen op ontwikkelingen' geven GS inzicht in ontwikkelingen langs de door het college eerder vastgestelde maatschappelijke opgaven. Waarom is voor deze opzet gekozen? En waarom is niet expliciet aangesloten bij het Donutmodel van Raworth of bij het door GS genoemde model van de Brabantse Duurzaamheidsbalans? Graag een toelichting.

Antwoord vraag 13

De maatschappelijke opgaven zoals benoemd in het bestuursakkoord worden in de diverse P&C-documenten behandeld en daarom heeft het college ook Bijlage A langs die lijn opgezet.

Vraag 14

Op p.4 van het Statenvoorstel geven GS aan zich meer kunnen vinden in het gedachtengoed van de Brabantse Duurzaamheidsbalans. Uit deze balans van Telos (2014) blijkt dat in Brabant veel werk gemaakt moet worden op een aantal punten als het gaat om het economische en sociale kapitaal. (Namelijk op het gebied van ontgroening en vergrijzing van de arbeidsmarkt, het investeringsniveau, vertrouwen in de economie en bedrijven met voldoende rendement, leegstand van kantoren en langdurige werkloosheid). Over vertrouwen in de economie en leegstand wordt in Bijlage A 'Inspelen op ontwikkelingen' concreet ingegaan. Hoe staat het met de ontwikkeling op de andere genoemde punten?

Antwoord vraag 14

Het beeld dat wij in Bijlage A niet ingaan op ontgroening en vergrijzing van de arbeidsmarkt, het investeringsniveau, bedrijven met voldoende rendement en langdurige werkloosheid herkennen we niet. Wanneer er relevante ontwikkelingen te melden zijn, melden wij die. Wellicht met andere indicatoren of in andere termen dan de duurzaamheidsbalans maar in de paragraaf over arbeidsmarkt en economische ontwikkeling spreken we over de werkgelegenheid en de arbeidsmarkt en in het paragraaf transformatie steden en dorpen over leegstand.

Vraag 15

Uit Bijlage A 'Inspelen op ontwikkelingen' blijkt dat de Brabantse concurrentiepositie en de groei van het BBP een positief beeld laat zien. Hoe gevoelig is de Brabantse economie voor de internationale conjunctuur ten opzichten van andere Europese regio's? En hoe afhankelijk is de economische ontwikkeling is van enkele spelers als ASML, NXP, Philips en VDL?

Antwoord vraag 15

Traditioneel is de Brabantse economie relatief industrieel en exportgericht en daarmee gevoeliger voor de internationale conjunctuur dan een gemiddelde Europese regio. Door de oprukkende digitalisering en de enorme vraag naar computer chips lijken we daarnaast minder afhankelijk van de conjunctuur. In het FD van 27 november wordt dan ook gemeld dat ASML minder cyclisch is geworden en daarom minder flexibel met haar personeel om wil gaan. Bedrijven als ASML, NXP, Philips en VDL zijn belangrijk voor de Brabantse economie en leveren een grote bijdrage aan de bovengemiddelde economische groei van Brabant in de laatste jaren. Daarnaast kopen deze bedrijven veel producten en diensten in bij toeleveranciers in Brabant.

Vraag 16

Uit figuur 4 op p.9 van Bijlage A blijkt dat middelgrote steden als Oss en Waalwijk relatief hoog scoren op sociale veerkracht. En deze en andere middelgrote steden ook hoog scoren als het gaat om achterstanden. Gesuggereerd wordt dat hiermee een maatschappelijke tweedeling zichtbaar wordt. Kan deze suggestie verder met cijfers worden onderbouwd?

Antwoord vraag 16

Nee, de schijnbare samenhang tussen achterstand en veerkracht is niet eenduidig en per stad verschillend. Een gemiddeld hogere mate van achterstand en een hogere mate van wel-veerkrachtigen komt tegelijkertijd voor in een stad, maar in verschillende wijken. Voorbeelden daarvan vindt u op de website www.kwetsbaarbrabant.nl.

Vraag 17

Op p.21 onder Vitale Natuur, Analyse, staat de zinsnede: "Ondanks een daling in de uitstoot van ammoniak door veehouderijen en een daling in de uitstoot van stikstofoxides door verkeer en industrie,...". Uit welke cijfers (bronnen) blijkt de genoemde daling van uitstoot?

Antwoord vraag 17

De genoemde daling blijkt uit cijfers:

- van het bestand veehouderijbedrijven (BVB) voor wat betreft de uitstoot van ammoniak;
- van emissieregistratie.nl van het RIVM voor wat betreft de uitstoot van stikstofoxides.

Vraag 18

Op p.23 onder Vitale Natuur, Analyse, staan de figuren 11 en 13. Op welke metingen (bronnen) zijn de beide figuren gebaseerd?

Antwoord vraag 18

De gegevens van de gemiddelde langjarige ontwikkeling van stikstof en fosfor in het oppervlaktewater zijn afkomstig van de meetnetten van de waterschappen. De afzonderlijke gegevens zijn ook te vinden op www.BrabantInzicht.nl bij de ecologische toestand van het oppervlaktewater (<https://arcg.is/18jrv9>) onder het kopje 'Ontwikkeling van de waterkwaliteit in grotere wateren'.

Vraag 19

De projecten die worden gepresenteerd in de MIPP blijken een overlap te kunnen hebben met de projecten die in het "Meerjarenperspectief Ontwikkelbedrijf" zijn vermeld. Waarom is er gekozen voor de aparte MIPP en niet om alles overzichtelijk te presenteren bij het Ontwikkelbedrijf? Betekent dit dat de besluitvorming anders is bij MIPP-projecten dan bij projecten van het Ontwikkelbedrijf? En zo ja, wat zijn dan de verschillen in werkwijze en besluitvormingsproces?

Antwoord vraag 19

De sleutelprojecten in de MIPP rapportage kunnen inhoudelijk een overlap hebben met projecten van het Ontwikkelbedrijf. Het Ontwikkelbedrijf maakt in het Meerjarenperspectief inzichtelijk met welke verkenningen en projecten in uitvoering zij bezig/betrokken is. Zo is dit opgenomen in het nieuwe beheerstatuut van het ontwikkelbedrijf. Reden hiervoor is dat op deze manier in een vroeg stadium (voor besluitvorming GS) PS worden geïnformeerd over mogelijke toekomstige besluitvorming over projecten van het Ontwikkelbedrijf. Hierdoor kan PS vroegtijdig agenderen indien zij dit wensen.

De sleutelprojecten in het MIPP hebben een zelfstandig besluitvormingsproces. Deze projecten maken bij het doorlopen van dit proces aanspraak op de vrije begrotingsruimte om deze projecten mogelijk te maken en vragen daarmee een PS besluit.

GS hebben bij de vaststelling van het 1e Meerjarenperspectief Ontwikkelbedrijf 2018 besloten toe te willen naar een integrale rapportage van het Meerjarenperspectief Ontwikkelbedrijf en het MIPP.

Vraag 20

Met het sleutelproject Metalot wordt geprobeerd één van de meest duurzame en innovatieve industrieparken van Nederland te realiseren (p.11). Is het reduceren van het energieverbruik door Nyrstar ook integraal onderdeel van het project? Zo ja, wat is de beoogde reductie in de tijd in MW/h? En welke financiële bijdrage levert Nyrstar hier zelf aan? Is en zo ja, op welke wijze, eventuele grondvervuiling en het opruimen hiervan eveneens onderdeel van het project? En in hoeverre kunnen de inwoners in de omgeving deelnemen aan het zonnepark dat wordt aangelegd?

Antwoord vraag 20

De zinkfabriek van Nyrstar in Budel staat bekend als een van de meest efficiënte zinksmelters in de wereld. Reductie van het energieverbruik door Nyrstar maakt geen specifiek onderdeel van het project. De ontwikkeling van Metalot richt zich op het verwaarden van restproducten en synergie waardoor industrie in totaal minder fossiele energie gebruikt. Nyrstar richt zich op energiebesparing via MEE convenant waarbij zij vrijwillig zijn aangesloten. RVO is bevoegd ten aanzien van toezicht op de uitvoering van de afspraken in het kader van MEE.

De bedrijven die zich in de toekomst zullen gaan vestigen op het Metalot-terrein dienen allemaal te passen in het synergie model rondom metaal en energie. De ontwikkeling van het Metalot-terrein heeft als doel om synergievoordelen te behalen doordat bedrijven gaan samenwerken en productie- en reststromen met elkaar gaan uitwisselen. Een van de doelstellingen is bijvoorbeeld om de grote hoeveelheid laagwaardige warmte die Nyrstar nu ter beschikking heeft en die nu in feite verloren gaan, om die effectief in te zetten voor bedrijfsprocessen bij de andere bedrijven die zich op Metalot gaan vestigen. Op die manier kan er op energiekosten bespaard worden, bij Nyrstar maar ook bij de andere bedrijven. De provincie wil graag in samenwerking met Nyrstar, gemeente Cranendonck en TU/e (en mogelijk andere bedrijven/organisaties) komen tot een gezamenlijke ontwikkeling van Metalot. Om dit proces te versnellen en te komen een ontwikkelkader, zoals beschreven in MIPP Sleutelprojecten, is een kwartiermaker aangesteld. De resultaten van dit traject worden in de periode juli - augustus van dit jaar verwacht, waarin ook zaken zoals financiering zullen worden uitgewerkt. Binnen de locatie Metalot ligt een voormalige gemeentelijke stortplaats. De activiteiten zien niet op het opruimen van het afval. Het zonnepark Budel wordt gerealiseerd op de gesloten stortplaats Pro Budelco. Ook hier zal het afval niet worden opgeruimd. De projectontwikkelaar Solarcentury zal bij de start van uitvoering van het Solar Park ook de medewerkers van Nyrstar en de omwonenden in staat stellen mee te doen in participatie in het zonnenveld. Hiervoor zal projectontwikkelaar een aparte campagne laten uitvoeren. Naar verwachting zullen hierover in oktober 2018 meer details over bekend gemaakt worden.

Vraag 21

Bij de afdoening van moties en toezeggingen (bijlage D) is niet opgenomen de unaniem aangenomen motie van GroenLinks "Molenaars in het zonnetje gezet" (78/17 - M3). Volgens GroenLinks is deze motie nog niet uitgevoerd. Is deze motie vergeten? En hoe en wanneer wordt deze motie uitgevoerd?

Antwoord vraag 21

De motie is zeker niet vergeten. Op dit moment wordt een middagprogramma met ontvangst, activiteiten en een afsluitende borrel georganiseerd. De datum moet nog worden vastgesteld, dit wordt waarschijnlijk een middag in juni

Nagekomen technische vragen

Vraag 22

Bijenimpuls

- Volgt er in 2019, na afloop van het meerjarenprogramma, wel of geen continuering van de provinciale Bijenimpuls, inclusief subsidie?
- Zo nee, waarom niet?
- Zo ja, wat zijn de nieuwe accenten binnen het programma (het Statenvoorstel noemt wilde bijen, agrarische gronden en natuurgebieden) en welke onderdelen van het oude programma worden expliciet uitgesloten?
- Wat zijn de mogelijkheden voor deelname aan het programma door verschillende groepen grondeigenaren en stakeholders (gemeenten, burgerinitiatieven, agrariërs/ANV's, imkers, scholen)?

Antwoord vraag 22

- Het oude meerjarenprogramma "Bijenimpuls voor Brabant" loopt van 2015-2018. Met het aannemen van Statenvoorstel 20/54/17A is besloten om het meerjarenprogramma met 3 jaar voort te zetten. Hiervoor is een bedrag van € 750.000 beschikbaar gesteld.
- Het statenvoorstel 20/54/17A geeft een toelichting op de accenten. Daarnaast is er op 21-11-2017 via een Memo van de gedeputeerde een uitgebreide beschrijving aan de Statenleden beschikbaar gesteld met alle accenten voor de komende jaren. Samengevat komt het er op neer dat we ons de komende jaren gaan inzetten op substantiële maatregelen die op een duurzame wijze bijdragen aan de verbetering van de wilde bijenpopulaties in het buitengebied van Noord-Brabant. Belangrijk aandachtspunt hierbij is dat de maatregelen in de toekomst ook zonder overheidsmiddelen effect blijven sorteren.
- Iedereen kan bijdragen aan de verbetering van het leefgebied van bijen. Er lopen hiertoe vele tientallen initiatieven in onze provincie. Als het gaat om de aanwending van provinciale middelen, dan zal de focus vooral komen te liggen op gemeenten (omschakeling naar standaard ecologisch wegbermbeheer) en agrariërs (aanpassing in de reguliere bedrijfsvoering die ten goede komen aan wilde bijen). In de eerder genoemde documenten staat beschreven hoe we tot die keuze gekomen zijn.

Technische vragen van de PVV

Vraag 1

p.5: "kansen". Wat is voor GS het afwegingskader voor een "kans" in dit verband?

Antwoord vraag 1

Onder kansen verstaan wij die mogelijkheden om samen met partners zoals het rijk te werken aan onze provinciale doelstellingen en waarvoor besluitvorming niet kan wachten tot behandeling van de begroting in november omdat reeds eerder commitment richting het Rijk moet worden afgegeven.

Vraag 2

p.5: Welke regiodeals worden concreet bedoeld?

Antwoord vraag 2

Door het kabinet is hiervoor € 900 mln beschikbaar gesteld, waarbij zes knelpunten zijn genoemd om het geld aan te besteden. De helft van het budget; dus € 450 mln, wordt besteed aan de zes in het regeerakkoord genoemde opgaven (waaronder Regio-Envelop Brainport). De andere helft van het budget, dus ook € 450 mln, is beschikbaar voor andere regiodeals.

Vraag 3

p.6: Aardgasvrije wijken. Hoe groot zijn (naar verwachting) de 2e en 3e tranche?

Antwoord vraag 3

Er zijn drie tranches van 100 miljoen voorzien vanuit het Rijk. De tweede en derde tranche zijn net zoals de eerste tranche 100 miljoen euro groot.

Vraag 4

p.6: Energietransitie: hoe wordt de rol van PS betrokken bij de 'afspraken op hoofdlijnen'?

Antwoord vraag 4

In het traject naar het Klimaat- en Energieakkoord (KEA) deze zomer handelen wij via het IPO binnen het mandaat van uw Staten. Het KEA is een instrument om onze opgave te bereiken. Om de kaderstellende rol van uw Staten in het verdere traject waarin in 2019 afspraken met het Rijk worden gemaakt in Regionale Energie- en Klimaatstrategieën (REKS) te borgen is het proces voor het opstellen van de Integrale Energieagenda 2019-2030 versneld, zodat u daarover nog dit jaar een besluit kunt nemen. Voorstel is dat u hiervoor een bestuursopdracht geeft bij de behandeling van de Perspectiefnota.

Vraag 5

p.7: "Met de huidige middelen is het fonds medio 2019 uitgeput". Waarom wordt voor Brabant C, in tegenstelling tot de andere knelpunten, wel een voorstel voor na 2019 ingediend?

Antwoord vraag 5

Al bij het oprichtingsbesluit hebben Provinciale Staten besloten om op basis van een (tussen-)evaluatie in 2017 te besluiten over een eventuele tweede tranche. Zie Instellingsbesluit d.d. 4 juli 2014. In 2017 heeft evaluatie door K+V plaatsgevonden. Naar aanleiding daarvan heeft het college u op 3 oktober 2017 een update van de visie en werkwijze Brabant C gestuurd. Daarin is ook aangekondigd dat 'Het besluit ten behoeve van een tweede tranche zal als onderdeel van de integrale afweging voor nieuw en lopend beleid via de Perspectiefnota 2018' Indien er nu geen besluit zou worden genomen zou het fonds vanwege uitputting van middelen begin 2019 stoppen.

Vraag 6

p.7: Brabant C, extra geld: voorgestelde ontwikkeling gaat vooral over meerjarig zekerheid bieden, maar wat is nu het concrete ontwikkelingsdoel en hoe is dit te rijmen met eerst beleid, dan geld?

Antwoord vraag 6

Het beleidskader waar Brabant C onderdeel van uit maakt, is door Provinciale Staten in 2013 vastgesteld, te weten de Cultuuragenda van Brabant. Bij het instellingsbesluit van het fonds in 2014 zijn de doelen door u vastgesteld en is besloten om het toen beschikbare budget in twee tranches beschikbaar te stellen.

Vraag 7

p.7: Kennisprogramma omgevingswet: wat is de inhoudelijke waarde hiervan nu de Invoeringswet Omgevingswet nog niet parlementair behandeld is en deze invoeringswet op essentiële punten nog gevolgen gaat hebben voor het nieuwe omgevingsrecht (zoals de nadere invulling van de schaderegeling)?

Antwoord vraag 7

We weten veel al wel, dit is vastgelegd in de Omgevingswet en AMVB's. Uiteraard lopen nog een aantal trajecten voor aanvullingswetten en het invoeringsbesluit. De veranderopgave is helder, afwachten tot de laatste letter op papier staat is geen optie, daarvoor is de opgave te groot en te complex.

Vraag 8

p.7: Maatschappelijk gezag en draagvlak: hoe worden deze concreet vastgesteld?

Antwoord vraag 8

Eén van de doelen van de omgevingswet is bestuurlijke afwegingsruimte. Om deze ruimte te benutten willen we samen met gemeenten en waterschappen kennis ontwikkelen door te leren van reeds uitgevoerde praktijken/besluiten en nieuwe praktijken/besluiten. Hieruit volgt een concretere invulling.

Vraag 9

p.8: Landschapstriënnale: wat gaat dit de burger kosten? Krijgt de verwoestende werking van windturbines op het landschap ook aandacht bij deze landschapstriënnale?

Antwoord vraag 9

In de Landschapstriënnale 2020 krijgen diverse opgaven die betrekking hebben op het landschap aandacht, in onderlinge samenhang. De energietransitie is een daarvan. Er zijn nog geen concrete financiële toezeggingen gedaan over de hoogte van de bedragen richting de initiatiefnemers.

Vraag 10

p.8: Hoe verhoudt het aantal van 9,3 fte zich tot het aantal fte voor reguliere omgevingstaken? Op welke kwaliteiten wordt deze inzet vooral gericht (bijv. Juridisch of communicatie)?

Antwoord vraag 10

De capaciteit wordt ingezet om de transitie te maken van het werken onder de huidige wet en regelgeving naar de nieuwe omgevingswet. Het betreft hierbij extra capaciteit op de reguliere omgevingstaken om de omslag mogelijk te maken zoals opstellen nieuwe instrumenten (omgevingsverordening, omgevingsprogramma's), implementatie nieuwe werkprocessen en werkwijze (samenwerking mede overheden), leren en ontwikkelen, digitalisering etc.

Vraag 11

p.8: Stedelijke transformaties: gaat provincie eenzijdig 'het nieuwe werken' als concept opleggen/stimuleren?

Antwoord vraag 11

Nee.

Vraag 12

p.9: "Onze provincie biedt kansen en mogelijkheden aan welwillende mensen met goede ideeën."

a. Graag 5 concrete voorbeelden hiervan.

b. Wanneer wordt iemand als 'welwillend' beschouwd? Graag een concreet antwoord. Welke definitie en criteria hanteert de provincie hiervoor?

c. De tekst wekt de suggestie dat de provincie er enkel wil zijn voor mensen met goede ideeën. Betekent dit dat de provincie onderscheid maakt tussen Brabanders? Welke regels hanteert de provincie om het betreffende stempel op de mensen te plakken?

Antwoord vraag 12

a. Onze provincie zit gelukkig boordevol met welwillende mensen met goede ideeën, die wij als provincie graag ondersteunen, bijvoorbeeld met subsidies. Om daarvan vijf voorbeelden te geven:

- vrijwilligers die met buurtbussen zorgen voor vervoer op momenten of op plekken waarop het reguliere openbaar vervoer niet rijdt;
- kloostergemeenschappen die Brabants religieus erfgoed willen restaureren en een nieuwe bestemming willen geven;
- amateurgezelschappen die ruimte bieden aan mensen met een verstandelijke beperking om toneel te spelen;
- mensen die vrijwillig de informatievoorziening, ondersteuning en vertegenwoordiging verzorgen van de Brabantse heemkundekringen;
- mensen die zorgen voor het aanbieden van verse producten direct van lokale boeren naar consument.

b. In de tekst van de Perspectiefnota doelen we met deze zin op mensen die de kansen en mogelijkheden die de provincie biedt, op een oprechte manier gebruiken, in tegenstelling tot mensen die deze kansen en mogelijkheden gebruiken met criminele intenties. We hebben geen definitie en/of criteria om te bepalen of iemand welwillend is, maar hanteren de Wet Bibob om te onderzoeken of er een risico is dat iemand criminele intenties heeft.

c. De tekst wil een onderscheid maken tussen mensen die op een oprechte manier gebruik maken van de kansen en mogelijkheden die onze provincie biedt en mensen die met criminele intenties misbruik maken van deze kansen en mogelijkheden. Om een risico-inschatting te maken of mensen met criminele intenties misbruik willen maken van bijvoorbeeld vergunningen of subsidies, passen we de Wet Bibob toe. Daarbij kijken we naar het strafrechtelijk verleden van (rechts)personen om een inschatting te kunnen maken over mogelijk crimineel misbruik van bijvoorbeeld vergunningen en subsidies voor de toekomst.

Vraag 13

p.10: "maatschappelijke meerwaarde": als het geen "eigen ambitie" is, wat zijn dan de kaders voor 'maatschappelijke meerwaarde'?

Antwoord vraag 13

Sleutelprojecten betreffen altijd eigen ambities: met realisatie daarvan wordt bijgedragen aan het realiseren van provinciale doelstellingen. Juist door het samen met derden realiseren van provinciale doelstellingen in een sleutelproject proberen wij extra maatschappelijke meerwaarde te realiseren. Deze maatschappelijke meerwaarde komt tot uitdrukking in functionele waarde, toekomstwaarde en belevingswaarde.

Vraag 14

p.11: Sleutelprojecten: "laatste elementen", aan welke elementen moet dan concreet gedacht worden?

Antwoord vraag 14

Sleutelprojecten waarvoor tussentijdse besluitvorming wordt gevraagd, voldoen aan de criteria van een sleutelproject. "Laatste elementen" doelt op elementen die niet voor besluitvorming van belang zijn, maar wel van belang zijn om het project daadwerkelijk tot uitvoering te brengen. Deze kunnen per sleutelproject verschillen. Concreet valt bijvoorbeeld te denken aan een definitieve planning of aan instemming van derden onder voorbehoud van positieve besluitvorming van uw Staten.

Vraag 15

p.12: "Voorgesteld wordt daarom om de benodigde financiële middelen aan het OKB toe te voegen."

Het is niet duidelijk of hier gesproken wordt over een tijdelijke toevoeging of een structurele toevoeging van middelen. Graag helderheid en nadere toelichting.

Antwoord vraag 15

Het gaat hier om een tijdelijke toevoeging, waarbij de omvang en de duur van de toevoeging gekoppeld is aan de (extra) capaciteit die nodig is voor de uitvoering van de betreffende taken.

In de tabel op blz. 12 is aangegeven om hoeveel capaciteit het in welke jaren gaat. In de kolom 2023 is de voor het jaar 2023 benodigde capaciteit opgenomen; dit betreft geen structurele capaciteit voor de jaren daarna. Uitgangspunt is dat de betreffende taken/projecten in 2023 afgerond/beëindigd worden.

Vraag 16

p.14: Waarom krijgen partners bij 'flexibel programmeren' in het overleg voorrang boven de democratisch gekozen volksvertegenwoordiging?

Antwoord vraag 16

Het is niet de intentie met deze tekst de indruk te wekken dat partners 'voorrang' krijgen. Integendeel. De provinciale doelstellingen, zoals die door Provinciale Staten bepaald zijn, blijven het uitgangspunt.

Vraag 17

p.2: "Recent is door Kate Raworth een model gepresenteerd dat uitgaat van een eindige economische groei, wat een mooie basis geeft voor gesprek. Provinciale Staten heeft ons verzocht om het gedachtegoed achter dit model te gebruiken in de perspectiefnota." Wanneer heeft Provinciale Staten dit verzocht?

Antwoord vraag 17

Bij behandeling van de begroting 2018 heeft gedeputeerde Van Merrienboer toegezegd om bij de perspectiefnota 2018 te laten zien hoe de provincie een breed welvaartsbegrip invult, geïnspireerd door de Brede Welvaarsindicator en het Bagel-model.

Vraag 18

p.7: "Daarbij hebben we specifiek aandacht voor die groepen die, ondanks de groei van de werkgelegenheid, structureel moeite hebben met het vinden van werk en daardoor aan de kant blijven staan." Welke groepen zijn dit? Welke Brabantse gemeenten betreffen dit voornamelijk? Graag "specifieke aandacht" verklaren in concrete acties alsmede de financiële bijdragen.

Antwoord vraag 18

Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt wordt bedoelt mensen met een lichamelijke of geestelijke beperking, jongeren zonder startkwalificatie en 55+.

Binnen de uitvoeringsprogramma's van de Brabantse arbeidsmarktregio's zijn, onder de ontwikkellijn 'Iedereen doet mee', specifieke acties om deze groepen extra te ondersteunen.

Enkele voorbeelden:

- Regio Midden-Brabant; reshoring, werk terughalen, wat eerder naar lage loonlanden is verplaatst
- Regio Noordoost Brabant; regionaal scholingsakkoord, werkgevers, onderwijsinstellingen, gemeenten en vakbonden werken in gezamenlijkheid toe naar het eenvoudiger aan het werk helpen van laaggeschoolde mensen
- Regio Zuidoost-Brabant heeft een experiment rondom hoogopgeleid 50+ers in de ICT aan het werk
- Regio West-Brabant zet in op extra plaatsingen bij werkpleinprojecten
- De provincie heeft bijgedragen (2 miljoen per regio voor vier jaar) aan de programma's van de arbeidsmarktregio's. De ontwikkellijn 'Iedereen doet mee' is daar een onderdeel van. Bijdragen zijn voor het totale programma en moeilijk terug te herleiden tot deze specifieke ontwikkellijn.

Vraag 19

p.7: "noopt ons tot het zijn en blijven van een aantrekkelijke regio voor buitenlandse studenten en expats." Hoe wordt dit gerealiseerd? Welke voordelen krijgen buitenlandse studenten en expats t.o.v. andere studenten?

Antwoord vraag 19

Om te kunnen blijven behoren tot de Europese top van kennis- en innovatieregio's en om de concurrentiekracht van Brabant in Europees perspectief te verbeteren dient Brabant aantrekkelijk te zijn en blijven voor buitenlandse studenten en expats. Aantrekkelijk in de vorm van een goed onderwijssysteem, een veerkrachtige arbeidsmarkt met goede beloning, ontplooiingsmogelijkheden en een goed voorzieningenniveau. Naast de al in gang gezette projecten, geven we met het sleutelproject 'Talent in Brabant' een extra impuls aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor

nationaal en internationaal talent. Het gaat niet om het geven van extra voordelen aan buitenlandse studenten en expats ten opzichte van andere studenten.

Vraag 20

p.7: Pact Brabant om aansluiting tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt te verbeteren.

Kunt u uitleggen waarom PACT Brabant een meerwaarde zou hebben? Wat heeft PACT Brabant de afgelopen jaren bereikt dat niet bereikt zou zijn als PACT er niet is? Kunt u de resultaten kwantitatief onderbouwen?

Antwoord vraag 20

Rond 2000 wilde Europa dat regio's een regionaal overleg met de alle partners in zouden stellen, daar heeft Brabant met het PactBrabant op gereageerd. Vervolgens heeft PactBrabant door de sterk oplopende (jeugd)werkloosheid in 2008 een impuls gekregen voor samenwerking in Brabant. Het overleg is geïntensiveerd toen er sprake was van de economische crisis. PactBrabant wordt momenteel vooral gebruikt om een goede match tussen vraag en aanbod te bewerkstelligen. Om beleid en uitvoering op gebied van arbeidsmarkt af te stemmen tussen werkgevers, werknemers, onderwijsinstellingen, overheden en het uwb. Bovendien biedt deze werkwijze het voordeel dat succesvolle activiteiten ook snel gemultipliseerd kunnen worden naar andere regio's in Brabant. Met het PactBrabant hebben we onderwijsprogramma's op mbo, hbo en wo beter afgestemd op de behoefte van het bedrijfsleven. En hebben we programma's ontwikkeld, die op draagvlak kunnen rekenen van alle stakeholders, gericht op jongeren en ouderen om een betere toetreding te krijgen tot de arbeidsmarkt.

Vraag 21

p.8: Er wordt samengewerkt om talent naar Brabant te trekken. Op welke manier wordt er samengewerkt om agrarisch talent in Brabant te behouden?

Antwoord vraag 21

De besluiten van de Provincie Noord-Brabant over de intensieve veehouderij maken dat ondernemers ervoor kiezen of zich genoodzaakt voelen om te stoppen met hun bedrijf. De Provincie Noord-Brabant heeft ondersteunend beleid vastgesteld, onderdeel hiervan is het begeleiden van ondernemers en hun personeel van werk naar werk. Op dit moment wordt er gewerkt aan een projectplan om hieraan vorm te geven. Een deel van de stoppende veehouders zal ook via deze begeleiding werk houden in de agrarische sector.

Vraag 22

p.8: Europese RIS strategie: wat gaat GS hieraan evalueren en herijken?

Antwoord vraag 22

De RIS strategie (Regionale Innovatie Strategie) vormt het strategisch kader voor het Operationele Programma Zuid (OPZuid). OP-Zuid is een Europees subsidieprogramma voor de provincies Zeeland, Limburg en Noord-Brabant. De strategie vormt een voorwaarde om Europese middelen te ontvangen.

De huidige Europese programmaperiode loopt tot 2020. Op dit moment zijn de voorbereidingen voor de nieuwe programmaperiode in volle gang. Dat betekent dat ook de huidige RIS-strategie wordt herijkt. De kracht van de RIS strategie zit in het identificeren van de innovatiekansen in de regionale economie. Door middel van een macro-economische analyse, gesprekken met bedrijven, kennisinstellingen en triple helices in de drie provincies zal opnieuw worden vastgesteld waar het innovatiepotentieel van de regio ligt zodat de nieuwe RIS strategie weer bij kan dragen aan het uitbouwen van de sterktes van Zuid-Nederland met behulp van Europese middelen.

Vraag 23

p.9: Wat zijn concreet “niet veerkrachtige burgers” en op basis van welke criteria?

Antwoord vraag 23

Niet veerkrachtige burgers zijn mensen die niet kunnen delen in en bijdragen aan een goede kwaliteit van leven in Brabant. Zij missen het vermogen om individueel of samen met hun sociale omgeving te reageren op veranderingen en de toegang tot externe hulpbronnen.

Vraag 24

p.9: “veranderingsbereid”: wat voor verandering wordt hier concreet bedoeld?

Antwoord vraag 24

Veerkracht is het vermogen van (groepen) mensen om met veranderingen om te gaan en de toegang die ze hebben tot hulpbronnen zoals persoonlijke vaardigheden, sociale netwerken en voorzieningen in de buurt. Veranderingsbereidheid is een belangrijke factor om veerkrachtiger te worden en kan op iedere verandering betrekking hebben, van persoonlijke veranderingen zoals het verliezen van een baan tot maatschappelijke veranderingen zoals de toegenomen digitalisering in de samenleving.

Vraag 25

p.9: betekenisconomie: betekent dit dat er ook betekenisloze / niet-betekenisvolle ondernemers zijn?

Antwoord vraag 25

Nee, hiermee worden ondernemers bedoeld die niet volledig zijn gericht op het maken van financiële winst maar een maatschappelijk vraagstuk als uitgangspunt hanteren en zich richten op het vergroten van zoveel mogelijk maatschappelijke waarde met een economisch rendabel bedrijf. De Betekenisconomie duidt een groeiende beweging van ondernemingen waarbij zakelijke, ecologische en maatschappelijke doelstellingen onlosmakelijk zijn verweven in de hele bedrijfsvoering. Meer informatie over de Brabantse Betekenisconomie: <https://www.social-enterprise.nl/beleid/publicaties/intern/betekenisvol-brabant-867>

Vraag 26

p.10: Dorpsmolen: graag nadere info over exacte provinciale betrokkenheid.

Antwoord vraag 26

De gemeenten trekken het sociale participatiespoor, d.w.z. de wijze waarop de dorpsmolens en de opbrengsten daarvan beheerd en besteed worden. De provincie ondersteunt vanuit de Samenwerkingsovereenkomst met Enpuls "Sociale Innovatie Energietransitie" in het kader van het programma Energie.

Vraag 27

p.11: Aandacht voor doelgroepen: betekent dit dat de provincie opnieuw kiest voor een doelgroepenbeleid?

Antwoord vraag 27

Dit is de inzet uit het bijgevoegde briefadvies, en het betreft niet provinciaal beleid. Wel is het zo dat we als provincie jongeren actief betrekken bij erfgoedbeleid: via erfgoededucatie en het uitgebreide Museumschatjes, het inzetten van jonge erfgoedprofessionals voor concrete erfgoedvraagstukken door ErfgoedBrabant en via GRUTS, een project waarbij de provincie samenwerkt met opleidingsinstituten om jongeren te plaatsen bij herbestemmingsvraagstukken van de Erfgoedfabriek.

Vraag 28

p.14: Aub cijfers voor Brabant aan de grafiek toevoegen

Antwoord vraag 28

Helaas houdt het Kennisinstituut Mobiliteit (KIM) geen regionale cijfers bij.

Vraag 29

p.14: "Afgelopen jaar hebben we in dialoog met de samenleving gekeken naar de toekomst van mobiliteit in Brabant." Graag ontvangen wij een concreet en volledig overzicht met wie uit de samenleving u die dialoog heeft gevoerd.

Antwoord vraag 29

We hebben op verschillende wijzen, op verschillende momenten en met verschillende doelgroepen de dialoog over de toekomst van mobiliteit gevoerd. Meer informatie hierover staat op <http://detoekomstbeginnu.brabant.nl/dialoog>.

"Reis naar de toekomst"

Met twee rode Dafjes met VR-ervaring hebben wij van Dutch Design Week 2016 tot Dutch Design Week 2017 verschillende openbare evenementen bezocht, van jaarmarkten tot muziekevenementen en van sportevenementen tot Koningsdag in Tilburg. Mensen konden daarin ter inspiratie een filmpje

bekijken over hoe de toekomst van mobiliteit er mogelijk uit zou kunnen zien. Vervolgens vroegen we mensen een enquête in te vullen over hoe zij denken over die toekomst, welke behoefte men daarin heeft en of men open staat voor innovatie in mobiliteit. Overigens is dezelfde enquête uitgezet onder het Brabantpanel van het PON, waarop ongeveer 600 mensen geantwoord hebben. In totaal hebben ongeveer 9.000 mensen de ervaring bezocht (of via internet bekeken), 2.986 mensen hebben de enquête ingevuld.

Club van 500

Om meer diepte te krijgen in het beeld van inwoners van Brabant hebben we aanvullend op de enquêtes een zogenaamde Club van 500 in het leven geroepen. 296 Brabanders hebben zich hiervoor aangemeld en via Facebook, e-mail en drie bijeenkomsten hun mening gegeven op vragen en stellingen over de toekomst van mobiliteit.

Scholen

Onder scholieren van primair en voortgezet onderwijs hebben we een prijsvraag uitgezet om te komen met het beste idee voor de toekomst van mobiliteit. De winnende klassen (een uit primair en een uit voortgezet onderwijs) gingen naderhand in gesprek met Gedeputeerde Van der Maat over de toekomst van mobiliteit en hun kijk daarop. In totaal hebben meerdere klassen van vijf basisscholen, vier middelbare scholen en een school voor speciaal onderwijs meegedaan.

Professionals in mobiliteit

Via verschillende georganiseerde inhoudelijke bijeenkomsten zijn we in gesprek gekomen met ongeveer 325 professionals op het gebied van mobiliteit. Vanuit de overheid (gemeenten, provincies, Rijk), kennisinstellingen (universiteiten en hogescholen), marktpartijen (onder andere openbaar vervoer aanbieders, innovatieve mobiliteitsdiensten, databedrijven) en belangenorganisaties (zoals de Fietzersbond, ANWB, Reizigersoverleg Brabant) zijn afgevaardigden met elkaar in gesprek getreden om over de toekomst van mobiliteit te spreken, evenals de rol die de overheid daarbij zou moeten pakken.

Vraag 30

p.15: Stimuleren van de fiets.

- a. Welk concreet effect denkt GS te bereiken met het stimuleren van de fiets op de dagelijkse files in Brabant?
- b. Welk effect is er met alle inspanningen van afgelopen jaren ter stimulering van fietsgebruik geboekt? Graag concrete gekwantificeerde resultaten.
- c. Waarop is de aanname gebaseerd over de te bereiken effecten? Graag volledige onderbouwing en bronvermelding.

Antwoord vraag 30

a) Brabant werkt landelijk samen met de andere provincies, gemeenten (VNG), vervoerregio's en het Rijk aan een groei van 20% van het aantal fietskilometers in de periode tot 2027. Daarbij gaat het om meer dan het beperken van de filedruk. Als automobilisten overstappen op de fiets (ook als first of last mile bij het gebruik van het openbaar vervoer) levert dat ook een CO2-reductie op. Daarnaast heeft

een toename van het fietsgebruik aanzienlijke gezondheidseffecten. Werknemers die met de fiets naar het werk gaan zijn bewezen 13% fitter, productiever en gemiddeld 1,3 dagen per jaar minder vaak ziek. Ook heeft de fiets een belangrijk aandeel in de Brabantse vrijetijdseconomie. Er worden per jaar circa 26 miljoen recreatieve fietstochten van 1 uur of langer in Brabant gemaakt. Daarmee is Brabant de derde recreatieve fietsprovincie van het land. De fietsende recreant geeft gemiddeld per tocht € 2,09 uit.

Dat de uitgevoerde projecten effect hebben gehad blijkt uit de beantwoording onder b. Het is nu van belang massa te maken, d.w.z. de fietsinfrastructuur versterken met snelfietsroutes in combinatie met de succesvolle projecten B-Riders en met het werkgeversplatform nog meer automobilisten laten zien dat de (elektrische) fiets op de meeste dagen van het jaar een volwaardig alternatief is voor de auto. De potentie daarvoor is aanwezig: ruim de helft van de werknemers in Brabant werkt op fietsafstand van huis. Daarnaast hebben we via de faciliteiten voor een goede en prettige aansluiting van fiets op het openbaar vervoer potentieel een nog groter bereik.

b) Over de effecten van de werkgeversaanpak als onderdeel van Beter Benutten Vervolg wordt in mei 2018 een eindrapportage opgeleverd met kwantitatieve en kwalitatieve gegevens. Deze eindrapportage is onderdeel van de totale opbrengst van Beter Benutten.

Van het project B-Riders is heel goed vast te stellen wat het effect was (zie vraag 30c). Uit de onder vraag 30c gegeven onderbouwing volgt dat het effect van B-Riders 1 1025 duurzame spitsmijdingen per dag was. De effecten van B-Riders 2 en 3 zijn onderdeel van de totale opbrengst van Beter Benutten. Over de eindresultaten van het programma Beter Benutten Vervolg worden GS en PS na de zomer geïnformeerd.

We kiezen voor een gecombineerde aanpak. Zo stellen we bij de aanleg van een snelfietsroute een werkgeversaanpak en monitoringsplannen verplicht.

c) Het effect is gemeten op basis van twee bronnen:

- de beschikbare gps-data van de B-Riders en;
- enquêteonderzoek dat is gehouden onder de deelnemers en een controlegroep.

Door de toevoeging van de controlegroep was duidelijk dat de effecten die gemeten zijn te wijten zijn aan het project B-Riders en geen autonome oorzaak hebben.

Onderzoeksbureau Ecorys heeft vervolgens, in opdracht van Beter Benutten (Ministerie Infrastructuur), de resultaten vastgesteld op de volgende wijze:

“Gedurende de hele B-Riders periode (september 2013 – oktober 2014, 13 maanden) zijn 567.010 fietsritten gemaakt die hebben geresulteerd in 5.500.000 fietskilometers, gemiddeld 9,7 km per fietsrit.

Uitgaande van 277 werkdagen gedurende deze periode (255 per jaar) zijn gemiddeld circa 2.050 fietsritten per werkdag gemaakt. Dit aantal is 69.6% van de totale mobiliteit van de deelnemers (enquête), de totale mobiliteit betreft hiermee gemiddeld circa 3.000 ritten per werkdag. Vóór B-Riders zouden 58.8% van deze ritten met de auto gemaakt zijn, na B-Riders nog maar 23.6%. Dit zijn gemiddeld circa 1.025 minder autoritten in de spits. Dit is gedurende de looptijd van het project gerealiseerd.”

Op dezelfde wijze worden de resultaten van B-Riders 2 en van B-Riders 3 bepaald.

Vraag 31

p.15: Melding zou zijn gemaakt van het feit dat op termijn meer middelen nodig zijn voor de onderhoudstaak van provinciale wegen.

Graag ontvangen wij een volledig overzicht van:

- jaarlijkse uitgaven voor onderhoud van resp. provinciale wegen, bruggen, fietspaden
- jaarlijkse uitgaven voor verkeersveiligheid
- investeringen in provinciale wegen, bruggen, fietspaden
- opbrengsten opcenten MRB
- bijdragen van het rijk aan de investeringen in wegen
- Per jaar vanaf 2010.

Antwoord vraag 31

De melding van het feit dat er op termijn mogelijk meer middelen nodig zijn voor het onderhoud van de provinciale infrastructuur (pagina 15 van de Perspectiefnota) vindt zijn oorsprong in de beleidsnota Kwaliteit (Onderhoud) Provinciale Infrastructuur (K(O)PI), welke op 6 maart 2018 door GS is vastgesteld. De nota maakt onderdeel uit van het Statenvoorstel Kwaliteit (Onderhoud) Provinciale Infrastructuur (K(O)PI) en is geagendeerd voor de PS-vergadering van 6 april 2018. Voor de achtergrond en onderbouwing verwijzen wij naar deze stukken.

De jaarlijkse uitgaven bedragen € 26 mln investeringskrediet voor vervangingsinvesteringen en groot onderhoud van het provinciaal wegenareaal en € 13 mln exploitatie voor het dagelijks onderhoud (groen, grijs en installaties) inclusief gladheidsbestrijding.

Daarnaast worden er separaat en incidenteel aanleg- en reconstructieprojecten uitgevoerd voor een verdere verbetering van het provinciale wegennet. We passen hier een integrale benadering toe in afweging én ontwerp. Er is dus niet expliciet aan te geven welk deel van de projectkosten in het kader van de verbetering van de technische staat, verkeersveiligheid of bereikbaarheid is. Jaarlijks worden de Staten via de programmering mobiliteit geïnformeerd over de projecten in het kader van de Regionale Ontwikkelagenda's Mobiliteit (ROA-M) en de geplande onderhoudsprojecten.

De opbrengsten uit MRB betreffen algemene dekkingsmiddelen en er is dus er geen expliciete koppeling met de uitgaven voor infrastructuur. De middelen liggen ter algemene afweging voor aan de Staten.

Van rijksbijdrage in provinciale infrastructuur is geen sprake geweest.

Vraag 32

p.15: Wat is en wordt de provinciale rol in B-Riders? Was dit niet afgesloten/afgestoten?

Antwoord vraag 32

De bedoeling was en is nog steeds om B-Riders duurzaam te verzelfstandigen. In nauwe samenwerking met het Ministerie draagt de provincie via een laatste aanbesteding B-Riders per 1 juli over aan een geschikte marktpartij (of consortium). Onderdeel van deze overdracht is dat het project per 1 januari 2020 in een of andere vorm zelfstandig doorgaat. De data die B-Riders heeft

opgeleverd blijft de komende jaren ter beschikking komen van de provincie. Daarmee kunnen we effecten van fietsbeleid in kaart brengen en het fietsbeleid evidence-based vorm geven.

Vraag 33

p.15: Welke energiebronnen zijn concreet 'duurzaam'? En in hoeverre is de prijs daarvan ook duurzaam betaalbaar?

Antwoord vraag 33

Wij hanteren hiervoor de omschrijving zoals die is opgenomen in de 'Renewable Energy Directive (RED; EU-richtlijn Energie uit Hernieuwbare bronnen). In detail beschreven in het [protocol monitoring](#), tabel 2.1 De prijs van de energie van dergelijke bronnen verschilt van situatie tot situatie. Met de SDE+subsidie verwaardt het Rijk de maatschappelijke meerwaarde van duurzame energie en zorgt ze ervoor dat deze energie tegen marktconforme prijzen kan worden aangeboden. De benodigde SDE+subsidie heeft een duidelijk dalende tendens (zie [wind op zee](#)) waaruit wij concluderen dat deze energie ook duurzaam betaalbaar zal zijn.

Vraag 34

p.16: Onze conclusie uit de grafiek (figuur 7) is dat er in Noord-Brabant kennelijk in 2016 maar zo'n 15.000 á 20.000 auto's met stekker rond rijden. Hoeveel elektrische personenauto's (uitgesplitst in hybride en full-electric) waren er in Brabant in de jaren 2014 tot en met 2017 per jaar, in absolute aantallen? Denkt u de 100.000 daadwerkelijk te halen in 2020?

Antwoord vraag 34

De aantallen geregistreerde elektrische personenauto's op de weg in Brabant zijn in onderstaande tabel weergegeven. We maken hierbij gebruik van data van RVO en het inzicht dat 16,7% van het totaal aan Noord-Brabant is toe te bedelen (Steinbuch, 2017). Onderdeel van het PvA Brabantse proeftuin 100.000 EV is om tot eenduidige data te komen voor EV in de Provincie Noord-Brabant (i.s.m. landelijke partijen) en voortgang elektrificatie te monitoren.

Jaar	Plug-in Hybride Noord-Brabant	Full Electric Noord-Brabant	Totaal
2014	6.168	1.140	7.308
2015	13.053	1.564	14.617
2016	16.517	2.189	18.706
2017	16.402	3.526	19.928

Denkt u de 100.000 daadwerkelijk te halen in 2020?

Obv het PvA Brabantse Proeftuin 100.000 EV en de succesvolle implementatie van het omschreven maatregelenpakket wordt een aantal van 69.000 EV-equivalenten voorzien. Een additioneel maatregelenpakket wordt gedurende de implementatie van het bestaande PvA vormgegeven t.b.v.

opschaling naar 100.000 EV-equivalenten. Hierbij valt op te merken dat de eenheid "EV-equivalenten" zich niet alleen beperkt tot personenauto's maar alle relevante vervoersmodaliteiten omvat. Deze equivalenten zijn vastgesteld o.b.v. gemiddelde CO2 uitstoot per type voertuig waarbij we gebruik maken van CBS data uit 2015.

Vraag 35

p.15-16-17: U spreekt over "disruptief" inzake de energietransitie. Hoeveel procentpunt van de 14% betreft zonne-energie, hoeveel betreft windenergie en hoeveel de overige "duurzame" bronnen? Is deze grafiek nog actueel?

Antwoord vraag 35

CE gaat in de Tussenevaluatie Uitvoeringsprogramma Energie ervan uit dat in 2020 aan zonne-energie 1,9 PJ wordt opgewekt. Voor wind gaat CE uit van 3 PJ. Dat komt overeen met respectievelijk 2/3% en 1% van het verbruik.

In de laatste week van maart zijn nieuwe cijfers over de opwek in Brabant van zonne-energie beschikbaar gekomen. Deze cijfers zijn in lijn met de exponentiële groei zoals die al uit de grafiek blijkt.

Vraag 36

p.18: U meldt de "sociale participatie" inzake de windenergie langs de A16 te gaan vasthouden. Kunt u aangeven welk deel van het gehele windplan A16 in handen komt van "de gemeenschap"? Wordt dat percentage een hard minimum wat u betreft, of moet het meer, dan wel minder zijn?

Antwoord vraag 36

25% van het windplan komt in handen van de gemeenschap. De provincie stuurt op een gelijk speelveld voor alle ontwikkelaars, en dus eenzelfde percentage voor iedereen. Dit is belangrijk om een duidelijk verhaal te hebben naar omgeving én ontwikkelaars. De 25% is vastgelegd als harde minimumafpraak.

Vraag 37

p.18: Sociale participatie bij andere windprojecten: kan het afzien van een project bij het ontbreken van draagvlak ook als uitkomst van sociale participatie worden gezien?

Antwoord vraag 37

We zien sociale participatie niet als hefboom om draagvlak te creëren. Een % van de windmolens beschikbaar maken voor lokale collectief eigendom is een manier om de omgeving de kans te bieden zichzelf te organiseren en eigen duurzame energie op te wekken. Het biedt ook de kans een betere verdeling in lusten en lasten te realiseren. Ook zonder een dorpsmolen ligt de uitdaging van de energietransitie voor. Windmolens zijn slechts één (op dit moment een van de meest efficiënte) stap op weg naar een duurzame toekomst.

Vraag 38

p.18: Aanpassing vergunningen via VTH-beleid: is het dan ook de bedoeling om onderliggende verordeningen / regelingen te wijzigen?

Antwoord vraag 38

Nee. Het VTH-beleid richt zich op het aanpassen van de vergunningen voor provinciale bedrijven, v.w.b. energiebesparingsmaatregelen. Er zijn geen onderliggende verordeningen / regelingen. Het betreft het gebruik maken van het VTH-instrumentarium, binnen de bestaande kaders van landelijke wet- en regelgeving, om een bijdrage te kunnen leveren aan de energiebesparingsambities van het Brabantse energieakkoord.

Vraag 39

p.19: "breed palet aan specifieke doelgroepen", welke concreet?

Antwoord vraag 39

Hiermee wordt bedoeld op de toenemende diversiteit in de woningbehoefte, dat samenhangt met de veranderingen in bevolkingssamenstelling. Groepswonen, wonen met zorg en welzijn, 'tiny-wonen', 'micro-wonen', 'flex-wonen', de huisvesting van expats, arbeidsmigranten etc. zijn voorbeelden hiervan. Zoals in onze [Brabantse Agenda Wonen](#) (sept. 2017) is aangegeven, vraagt dit "om een gevarieerd en flexibel planaanbod, met (blijvende) aandacht voor de betaalbaarheid en financierbaarheid van het wonen, een gezonde mix van huur en koop, in verschillende prijssegmenten en met ruimte voor nieuwe, ook tijdelijke woonvormen".

Vraag 40

p.19: Woningbehoefte tot 2050:

- a. Wat is de Brabantse woningbehoefte tot 2050 als de statushouders zouden terugkeren naar de eigen regio?
- b. Wat is de Brabantse woningbehoefte tot 2050 als er een immigratiestop ingevoerd wordt voor islamitische landen?
- c. Wat is de Brabantse woningbehoefte tot 2050 als de grenzen gesloten worden voor asielzoekers?
- d. Wat is de Brabantse woningbehoefte tot 2050 als alle drie de maatregelen uit voorgaande drie vragen worden uitgevoerd?

Antwoord vraag 40

Deze vragen zijn niet te beantwoorden.

In onze provinciale [bevolkings- en woningbehoefteprognose](#), die wij vorig jaar hebben geactualiseerd, wordt de (verwachte) woningbehoefte afgeleid uit de vooruitberekeningen van de leeftijds- en huishoudensspecifieke bevolkingsontwikkelingen. Voor de groei (of afname) van de bevolking zijn geboorte, sterfte en de binnen- en buitenlandse migratiestromen bepalend. Wat de buitenlandse migratie betreft wordt in de vooruitberekeningen nauw aangesloten bij de trends en

ontwikkelingen die het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) de komende tijd voor Nederland als geheel verwacht. In de immigratie- en emigratiestromen, die hieruit voor Noord-Brabant zijn afgeleid, wordt alleen gewerkt met 'totaal-stromen'. In onze bevolkingsprognose gaan wij uit van een positief buitenlands migratiesaldo van - gemiddeld genomen - ruim 4.000 personen per jaar. Een nadere specificatie in de door u onder a., b. en c. genoemde groepen (of de 'optelling' hiervan onder d.) is hierbij niet te maken en dus ook geen berekening van de Brabantse woningbehoefte tot 2050, exclusief deze bevolkingsgroepen.

Vraag 41

p.20: "Concrete keuzes rond onze inzet bij (complexe) gebiedstransformaties": wat is hierbij het nadere afwegingskader? Hoe wordt PS hierin betrokken?

Antwoord vraag 41

De provinciale inzet bij complexe gebiedstransformaties is gekoppeld aan onze provinciale doelen, zoals die zijn vastgesteld voor de afzonderlijke programma's, zoals Wonen, Werklocaties, de Brabantse Aanpak Leegstand, Erfgoed, Energie, provinciaal Ontwikkelbedrijf etc. Bij complexe gebiedstransformaties komen deze doelen veelal samen op de betreffende locaties. Het zijn integrale opgaven, die vragen om een integrale afweging ten aanzien van onze inzet bij concrete gebiedstransformaties. In het Plan van Aanpak dat wij rond de zomer willen vaststellen, zullen wij dan ook een (integraal) afwegingskader opnemen op basis waarvan wij onze inzet kunnen bepalen, of en op welke wijze (langs de lijnen: richting geven, beweging stimuleren, mogelijk maken) wij meedoen in (complexe) gebiedstransformaties. PS zullen hierover via een Statenmededeling worden geïnformeerd.

Vraag 42

p.20: Waarop is gebaseerd dat dit gevolgen zijn van klimaatverandering i.p.v. kortstondige weersomstandigheden?

Antwoord vraag 42

Klimaat is de gemiddelde situatie van het weer in een bepaalde plaats of streek gedurende een langere periode. Als weersomstandigheden over langere tijd significant veranderen spreken we van klimaatverandering. Uit het STOWA rapport (Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer) '[Nieuwe neerslagstatistieken voor het waterbeheer'\(2015\)](#)' blijkt dat extreme neerslag in de loop van de afgelopen eeuw aanzienlijk is gestegen. De kans op een extreme bui was rond 2014 gemiddeld ongeveer 10 % hoger dan berekend in 2004

Vraag 43

p.20: U stelt dat de gevolgen van klimaatverandering in Brabant nu al in grotere hevigheid dan gedacht voelbaar zijn. Welke gevolgen en kunt u dit cijfermatig op basis van METINGEN van Brabantse weerstations trendmatig onderbouwen vanaf de start van de meetreeksen? (Climate explorer KNMI).

Antwoord vraag 43

In het [rapport Weerbericht 2050](#) heeft het KNMI, op basis van meetreeksen van Brabantse stations en de klimaatscenario's 2014, in beeld gebracht welke veranderingen tot op heden hebben plaatsgevonden en wat de verwachte veranderingen in de toekomst zijn. Uit de grafieken blijkt ondermeer dat in de periode 1900-heden zowel de gemiddelde temperatuur als de gemiddelde neerslag sterk zijn toegenomen. Zie tevens bijvoorbeeld de [toelichting](#) van het KNMI over de toename van jaarlijkse neerslag met ruim 25% afgelopen eeuw.

Vraag 44

p.20: Als alle klimaatmaatregelen door de provincie worden uitgevoerd, met hoeveel graden daalt de temperatuur in de aarde in zijn geheel en hoeveel in Brabant?

Antwoord vraag 44

Als alle landen zich houden aan de afspraken uit het klimaatakkoord Parijs zijn we waarschijnlijk in staat om de stijging van de gemiddelde temperatuur op aarde onder de 2 graden te houden. De inspanning van Brabant is deel van de gezamenlijke globale inspanning.

Vraag 45

p.25: Vijf sectortafels Klimaat en Energieakkoord: hoe passen deze sectortafels binnen duale kaderstelling en controle door PS?

Antwoord vraag 45

De sectortafels zijn een middel in het proces naar het Klimaat- en Energieakkoord (KEA). Zie verder antwoord op vraag 4.

Vraag 46

p.25: "Hogere mate van omgevingsbewustzijn": hoe en met welke indicatoren wordt dit vastgesteld?

Antwoord vraag 46

De afgelopen jaren hebben wij ons onder andere gericht op de toename van omgevingsbewust handelen van bestuurders, ambtenaren, boeren en adviseurs. Daarbij hebben wij gekeken naar het aantal gemeenten dat de door het urgentieteam ontwikkelde werkwijze (ter bevordering van omgevingsbewustzijn) heeft geïmplementeerd. Toename van omgevingsbewust handelen moet op langere termijn bijdragen aan de afname van overlast vanuit de veehouderij.

Vraag 47

p.25: Welke biodiversiteit is afgenomen op het boerenland? En kunt u aangeven wat de invloed van de verplichte mestinjectie daarop is?

Antwoord vraag 47

De biodiversiteit op het boerenland is sterk afgenomen voor meerdere soortgroepen zoals weidevogels, akkervogels, plantensoorten en insecten.

De verplichte mestinjectie is, samen met o.a. het intensieve gebruik en de ontwatering een belangrijke oorzaak van de achteruitgang van weide- en akkervogels.

Vraag 48

p.25: Kunt u aangeven wat de invloed is geweest van de agrofoodpluim op de bedrijven die hem hebben gewonnen?

Antwoord vraag 48

De uitreiking wordt zeer positief ontvangen door de bedrijven. Het uitreiken van de Agrofoodpluim gaat gepaard met een persbericht en een kort filmpje waarin kernachtig wordt geschetst waarom het bedrijf de agrofoodpluim ontvangt. Deze middelen worden zowel door de provincie als door de winnaar actief ingezet waardoor er veel (pers)aandacht gegenereerd wordt, die ten goede komt aan het initiatief.

We zien dat er voor het winnende bedrijf een interessant netwerk zich opent, zowel door de media-aandacht als door het netwerk dat de provincie meebrengt. Bovendien zien we dat er waardevolle relaties ontstaan tussen de winnaars onderling doordat we hen ook met enige regelmaat in de gelegenheid stellen om onderling te netwerken.

Vraag 49

p.26: Hoe staat het met de projecten om voor alle diercategorieën een stal te testen zonder luchtwassers?

Antwoord vraag 49

Deze passage heeft betrekking op het project van Keten Duurzaam Varkensvlees. We hebben u hierover geïnformeerd in de Statenmededeling van 14 november 2017. Zie <http://www.brabant.nl/politiek-en-bestuur/provinciale-staten/vergaderingen-ps/download.aspx?qvi=897447>.

De stallen worden op dit moment aangepast, daarna starten de metingen die nodig zijn om te zijner tijd emissiefactoren aan te vragen. De planning is dat voor het einde van 2019 is afgerond en dat het systeem beschikbaar is voor toepassing de praktijk.

Vraag 50

p.26: "In 2050 is Brabant top kennis- en innovatieregio in Europa". Hoe is dit meetbaar en hoe gaat Brabant de ambitie top kennis- en innovatieregio realiseren op gebied van dierproeven?

Antwoord vraag 50

De verantwoordelijkheden op het gebied van dierproeven worden geregeld op Europees/Rijksniveau en niet op provinciaal niveau. Dit betekent concreet dat we géén provinciaal beleid voeren specifiek gericht op dierproeven. We zetten actief in op het versterken van de Brabantse innovatiekracht, vertrekkend vanuit onze sterktes op het gebied van high tech en life sciences en health. Daarbij volgen wij alert ontwikkelingen om het aantal dierproeven te verminderen, zie tevens Memo van Gedeputeerde met kenmerk 4328202.

Vraag 51

p.27: U stelt dat de huidige economische koers niet vol te houden is en leidt tot uitputting van grondstoffen. Op welke termijn zou de huidige koers tot problemen leiden en waar denkt u de grondstoffen (neodymium, lithium, kobalt, koper, etc.) vandaan te kunnen halen voor uw "disruptieve" elektrificatie van het energie- en transportsysteem?

Antwoord vraag 51

Een lineair economisch systeem gebaseerd op eindige grondstoffen (fossiel, metalen, mineralen) is per definitie niet volhoudbaar. In een circulair economisch systeem daarentegen worden grondstoffen niet verbruikt maar (oneindig) gebruikt waardoor er geen schaarste ontstaat. Termijnen waarop schaarste zou kunnen ontstaan en de snelheid van ontwikkeling van alternatieven verschilt per grondstofsoort. Het ministerie van EZK en maakindustrie hebben recent een instrument gelanceerd waarmee bedrijven kunnen bepalen in hoeverre afhankelijkheid van bepaalde grondstoffen een risico vormt voor deze ondernemingen. <https://www.grondstoffenscanner.nl/#/>

Vraag 52

p.27: Wie is PLB?

Antwoord vraag 52

Dit is een typefoutje, het moet namelijk PBL zijn. PBL staat voor Planbureau voor de leefomgeving.

Vraag 53

p.27: Wat is er bewerkt in de figuur?

Antwoord vraag 53

Dat is onbekend. Onze bron is PBL en daar verwijzen wij naar. De visual is te vinden via: <http://themasites.pbl.nl/circulaire-economie/>

Vraag 54

p.28: Circulaire economie: richtinggevend principe bij inkoop en aanbesteding. In welke verhouding tot de prijs?

Antwoord vraag 54

In het statenvoorstel 66/17: Begroting 2018 (4280484) is uitvoerig stil gestaan bij het onderwerp maatschappelijk verantwoord inkopen, waaronder circulaire economie. Bij de economisch meest voordelige inschrijving (EMVI) op basis van beste prijs-kwaliteitverhouding wordt naast de ingediende prijs van de inschrijvers, ook de aangeboden kwaliteit beoordeeld. Sinds de invoering van de Aanbestedingswet 2012 moet iedere opdracht in principe op basis van EMVI worden aanbesteed. Per aanbesteding wordt bepaald welke voorwaarden worden gesteld en wat de verhouding tot de prijs moet zijn. Dit kan dus per aanbesteding anders zijn.

Vraag 55

p.28: "grootste kansen", welke kansen concreet?

Antwoord vraag 55

Dit biedt kansen omdat een circulaire economie een van de drie pijlers van het klimaatakkoord is. Het onderwerp heeft prioriteit bij het Rijk en hiervoor worden bij het Rijk ook middelen beschikbaar gesteld. Als provincie sluiten we aan bij het klimaatakkoord, daarmee komt er afstemming over de onderwerpen tussen overheden, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Hiermee kan massa worden gemaakt en werken de verschillende partijen complementair aan elkaar. Daarnaast hebben we door deze aansluiting de grootste kans om aanspraak te maken op middelen vanuit het Rijk.

Vraag 56

p.29: Hoe komt het dat de maatschappelijke opgave voor een visie digitalisering klaarblijkelijk geen prioriteit heeft, aangezien deze vertraagd is en daarmee bijna één jaar geduurd heeft?

Antwoord vraag 56

Het is onjuist te veronderstellen dat het onderwerp digitalisering geen prioriteit zou hebben. We hebben in de Perspectiefnota 2017 via een bestuursopdracht van u opdracht gekregen een strategische verkenning uit te voeren naar Digitalisering. Over de voortgang van die strategische verkenning bent u in september 2017 via een Statenmededeling geïnformeerd en nu hebben wij de verkenning 'Brabant digitaliseert' in het college behandeld en zullen we die volgende maand aan u ter bespreking voorleggen.

Vraag 57

p.29: "De markt is aan zet, maar realiseert niet vanzelf de nieuwste typen verbindingen (zoals een 5G lab, Internet of Things verbindingen of glasvezel in stedelijke centra) zonder dat overheden hierbij een actief stimulerende rol vervullen." Uit welk onderzoek blijkt dat er hier sprake is van marktfalen?

Antwoord vraag 57

Hieraan ligt geen specifiek onderzoek ten grondslag. Het is gebaseerd op in middels opgedane ervaringen, dat de markt niet de 'first mover' is in dergelijke ontwikkelingen. Veelal geeft de overheid de eerste aanzet, waarna het bedrijfsleven/de markt inhaakt, daar waar nut en noodzaak is gebleken. Dat was aanvankelijk ook zo bij het Breedbandfonds, maar ook bij de oprichting van JADS hebben we dat gemerkt.

Vraag 58

p.29: "Via een traject Data Competentie zoeken we uit hoe we MKB bedrijven beter kunnen ondersteunen bij de digitale transitie en hun data kennis en kunde." Hoe sluit dit aan bij de reeds bestaande regelingen voor MKB? En wanneer wordt de informatie over alle MKB-regelingen centraal gebundeld op Brabant.nl?

Antwoord vraag 58

Uit een door ons geïnitieerd onderzoek van de BOM is gebleken dat bedrijven in de topsectoren nog een aanzienlijke weg te gaan hebben op het gebied van digitalisering. Ook het ministerie EZB lanceerde 1 februari een nieuw programma 'Versnelling digitalisering van het MKB'. Zowel aan de hand van het BOM-onderzoek als de ingezette lijn van het ministerie zullen we ons richten op het MKB, waar mogelijk gebruik makend van het bestaand instrumentarium.

Vraag 59

p.1: "saldo na bestuursrapportage". Welke bestuursrapportage wordt hier bedoeld?

Antwoord vraag 59

De bestuursrapportage 2017 zoals die op 27 oktober 2017 door Provinciale Staten is vastgesteld.

Vraag 60

p.3: Waar komt de meeropbrengst van de opcenten precies vandaan?

Antwoord vraag 60

Er is een lichte stijging van motorrijtuigenbelasting die wordt geheven over voertuigen geregistreerd in de provincie Noord-Brabant, als gevolg van een stijging van het aantal voertuigen. De provinciale heffing stijgt hierdoor ook.

Vraag 61

p.5: Wat verstaat u onder een "evenwichtige bijdrage van derden", kunt u dit bij benadering kwantificeren?

Antwoord vraag 61

Sleutelprojecten zijn kansrijke initiatieven van derden. Wat een evenwichtige bijdrage is, verschilt per sleutelproject. De evenwichtigheid van een bijdrage van derden wordt per sleutelproject beoordeeld in samenhang met bijvoorbeeld andere bijdragen, te leveren inspanning.

Vraag 62

p.28: "Met de aanwezigheid van de Efteling en Beekse Bergen en mogelijk een nieuw groot Leisureproject, krijgt het mogelijk internationaal bereik". Wat wordt hier bedoeld met "krijgt het mogelijk internationaal bereik"?

Antwoord vraag 62

De regio Hart van Brabant is met het huidige leisure aanbod sterk gericht op de binnenlandse markt van dagtrips en korte vakanties. De regio heeft voor 2025 de ambitie om uit te groeien tot *de* Leisure regio van Noord - west Europa. Door ontwikkelingen te faciliteren/stimuleren zoals de planvorming rondom de Efteling en Beekse Bergen en een derde groot attractiepark, wil de regio haar positie uitbreiden naar een groter geografisch gebied (consumenten uit straal van minimaal 350km) om daarmee de Midden Brabantse vrijetijdseconomie (ook op langere termijn) vitaal te houden.

Vraag 63

p.38: Waarom zijn de provinciale raming, dekking, partners voor Talent in Brabant niet indicatief ingevuld? Waarom is niet gewacht, dan wel hoe kan PS besluiten over de verkenningsfase als deze info niet is ingevuld?

Antwoord vraag 63

Bewust is in een vroegtijdig stadium aan Gedeputeerde en Provinciale Staten gevraagd om 'Talent in Brabant' als sleutelproject aan te dragen, zodat er draagvlak is vanuit het Bestuur om extra in te zetten op het aantrekken, ontwikkelen en behouden van talent voor Brabant. Het is onvoldoende bekend waar de knelpunten zitten binnen de arbeidsmarktregio's en zal er eerst door een provinciale ambtenaar een inventarisatie worden uitgevoerd. De uitkomst van deze inventarisatie zal leiden tot een plan van aanpak met de daarvoor benodigde capaciteit en financiële middelen.

Vraag 64

p.40: "Daarnaast zal VisitBrabant voor de BrabantNacht 2018 de verbinding zoeken met 'talent' door een (inter)nationale PRcampagne (feb-nov 2018)." Graag inzicht in de internationale campagne. Wat zijn de kosten en opbrengsten geweest van BrabantNacht 2017? Wat zijn de SMART-doelstelling en de begroting voor 2018?

Antwoord vraag 64

Net als in 2016 en 2017 is de doelstelling van de PR-campagne BrabantNacht de gezamenlijke (inter)nationale vermarketing van het toeristisch-recreatieve product van Noord-Brabant en het geven van een krachtige impuls aan de samenwerking tussen partners (o.m. diverse steden, Efteling, Bavaria,

EKWC en Omroep Brabant). Met deze jaarronde (inter)nationale PR-campagne wordt Brabant onder de aandacht gebracht als shortstay bestemming voor met name Nederlandse, Belgische en Duitse bezoekers.

Op verzoek van de partners is BrabantNacht dit jaar op 2 juni als start van het toeristisch seizoen. Nieuw dit jaar is dat BrabantNacht meer dan ooit als onderdeel van het geheel: als kick-off van nieuwe top-arrangementen die het hele jaar boekbaar zijn. Daarnaast wordt BrabantNacht dit jaar ook specifiek gebruikt om Brabant als aantrekkelijke vestigingsregio voor bedrijven en talenten (werknemers en studenten) op de kaart te zetten. Het doel van de samenwerking met studenten is om op 2 juni samen met hen content te creëren om te laten zien dat Brabant studenten veel te bieden heeft. Dit is aantrekkelijk en relevant voor het aantrekken van nieuwe studenten. Daarnaast laat de gecreëerde content ook zien dat Brabant een prachtige provincie is om je na je studie te vestigen. De totale begroting van BrabantNacht 2018 is € 1.060.000. De provinciale bijdrage aan de campagne dit jaar is € 350.000 waarvan € 50.000 specifiek is voor het uitvoeren van onderdeel 'talent' en €50.000 voor de organisatie en uitvoering van de Brabant International Day. In 2017 was de begroting € 1.010.000, waarvan €400.000 provinciale subsidie en € 610.000 door partners. In 2017 hebben 45 influencers (journalisten, bloggers en vloggers) BrabantNacht beleefd. Zij deelden tijdens BrabantNacht en de maanden erna hun ervaringen via hun (social media) kanalen. Ook bezochten 2000 gasten, waarvan 50% van buiten Brabant, de 20 exclusieve belevingen van deze BrabantNacht. Het totaal aantal impressies van de online campagne was ruim 53 miljoen, waarvan 21 miljoen uniek bereik. #BrabantNacht was negen uur lang trending topic op twitter.

Vraag 65

p.40: Wat zijn de KPI's van VisitBrabant over 2018 en wat waren de KPI's en realisatie over 2017?

Antwoord vraag 65

We hebben kpi's opgesteld die horen bij de beleidskader en uitvoeringagenda vrijetijdseconomie. In de begroting van 2018 (blz. 63) zijn dezelfde kpi's opgenomen als in 2017, waaronder 'Brabantbrede marketing VisitBrabant' met als indicatoren activatie bezoekers op platform VisitBrabant en aantal verbonden ondernemers. In de jaarrekening bij 2017 volgt een nadere toelichting op deze kpi's. Daarnaast verwijzen wij u naar de Statenmededeling van de midterm review Vrijetijdseconomie die eind vorig jaar is aangeboden aan PS. Eén van de kernboodschappen is dat VisitBrabant haar rol passend, effectief en efficiënt vervuld.

Vraag 66

p.40: "Zo zie je dat jonge Brabanders zich minder (en later) oriënteren op de auto en meer op het OV" Waar is deze uitspraak op gebaseerd en waar kunnen wij deze informatie teruglezen? Kunt u ons aangeven of dit gegeven voor de gehele provincie Brabant een feit is?

Antwoord vraag 66

Door het kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid is onderzoek gedaan naar de veranderingen in het mobiliteitsgedrag onder jongeren. In de paper 'Niet autoloos, maar auto later', juni 2014, is deze uitspraak gedaan voor heel Nederland.

Vraag 67

p.44: Wat wordt er bedoeld met "sociaal inclusief"?

Antwoord vraag 67

Met "sociaal inclusief" wordt bedoeld het bijdragen aan het versterken van de sociale veerkracht in de samenleving, zodat alle Brabanders delen in en bijdragen aan de goede kwaliteit van leven in onze provincie. Dit gaat over participatie en betrokkenheid van onderwijs, bedrijfsleven, overheid en maatschappelijke organisaties.

Gerelateerd aan Van Gogh: We investeren in een levendige cultuur die jong en oud van binnen en buiten Brabant boeit en bindt.

Vraag 68

p.46: "en dat eventuele financiering van de provincie duurzaam perspectief moet krijgen".

Wat betekent dit?

Antwoord vraag 68

"en dat eventuele financiering van de provincie duurzaam perspectief moet krijgen", betekent dat er van de kant van de provincie voldoende zekerheid moet zijn dat de provinciale langjarige lening geheel wordt terugbetaald vanwege een goede onderliggende businesscase. Daarom wordt gezamenlijk met de partners gewerkt aan een goed onderbouwde businesscase met KPI's en onderzocht welke toekomstig(e) verdienmodel(len) vanuit partners en bedrijfsleven kunnen zorgen voor terugbetaling naar de provincie.

Vraag 69

p.51: Als Solarge binnen een dag een heel dak vol legt met zonnepanelen, wat is dan het effect op de werkgelegenheid? Wordt dat dan niet heel veel minder?

Antwoord vraag 69

De energietransitie gaat momenteel zo snel dat het verkrijgen van goed geschoold technisch personeel een bottleneck is. Vandaar dat robotisering nodig is om dit tekort op te kunnen vangen en toch snelheid te maken met de energie transitie. Bovendien is robotisering nodig om te kunnen blijven concurreren met lage lonen landen als China. De werkgelegenheid neemt eerder toe dan af.

Vraag 70

p.51: Hoe kunnen zonnepanelen in de winter er voor zorgen dat de woningen aardgasvrij worden, zoals u stelt? Ofwel: Hoe wordt bij een besneeuwd dak de warmtepomp aangedreven?

Antwoord vraag 70

Aardgasvrije woningen blijven aangesloten op het electriciteitsnet.

Technische vragen van het CDA

Vraag 1

Kunt u nog eens precies uitleggen hoe u vanuit de opgaven sociale veerkracht en het programma arbeidsmarkt werkt aan het vinden van betaald werk voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt. Graag de concrete projecten en bijbehorende middelen noemen. En vooral de resultaten (aantal werkzoekende dat aan een baan is geholpen).

Antwoord vraag 1

Programma Versterken Sociale Veerkracht (VSV) en programma Arbeidsmarktbeleid werken aan 1 initiatief samen: Verspild Talent. In dit initiatief worden meer betaalde banen gecreëerd voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. In 2017 is een living lab opgezet waarin met diverse deskundigen een vernieuwende aanpak is ontwikkeld voor meer functies en duurzame arbeidsparticipatie in bedrijven in NO-Brabant. De aanpak bestaat uit 3 oplossingsrichtingen: functiecreatie, reshoring en new business development (www.verspildtalent.nl). In 2018 wil Verspild Talent nieuwe arbeidsplaatsen voor minstens 100 mensen met achterstand tot de arbeidsmarkt, die zij met minimaal 50 bedrijven samen hebben ontwikkeld. Daarna groeien ze door met als ambitie voor 2020: iedereen die wil werken, kan werken (regio Noordoost). Als de impact is aangetoond, is het doel opschaling naar andere regio's.

In Verspild talent is door de provincie vanuit twee programma's op de volgende wijze geïnvesteerd:

1. Programma Arbeidsmarkt: subsidie (€184.200) voor het ontwikkelen van een living lab Verspild Talent; (zie verder beantwoording vraag 33.3/15)
2. Programma VSV:
 - Kennisinbreng: Financiering onderzoek door Tilburg University voor het maken van een vernieuwende aanpak duurzame arbeidsparticipatie (€ 50.000).
 - Verbinding: Voordrachten van nieuwe relevante contacten, informatie over fondsen, contacten met Provinciale Statenleden en Tweede Kamerleden (geen kosten).
 - Zichtbaarheid: Het maken van vlogs die breed worden gedeeld in het netwerk van VSV (€1.000).

Vraag 2

Kunt u voor u aan een nieuwe energie-agenda begint voor ons nog eens de resultaten van de 'oude' energie-agenda in beeld brengen, zowel in besparing, opwek als in besteedde middelen.

Antwoord vraag 2

De resultaten van de Energie-agenda 2010-2020 en het daarop gebaseerde Uitvoeringsprogramma 2016-2019 rapporteren we via de P%C cyclus.

In 2014 hebben wij halverwege de beleidsperiode in 2014 een tussenevaluatie uitgevoerd op de huidige [Energieagenda](#) 2010-2020. Daarnaast hebben wij in september 2017 een evaluatie van het [Uitvoeringsprogramma](#) 2016-2019 laten uitvoeren. In een [statenmededeling](#) hebben wij u hierover geïnformeerd.

De reden om nog aan het einde van dit jaar een nieuw energiebeleid vast te stellen ligt in de snelle veranderingen: bijvoorbeeld op mondiale schaal (Akkoord van Parijs), en vanwege nationale ambities in het Regeerakkoord en het daarop gebaseerde Interbestuurlijk Programma (IBP), het Klimaat- en Energieakkoord (KEA). Het Rijk wil in het KEA afspraken vastleggen, die zij maakt met koepelorganisaties waaronder het IPO. Deze afspraken leiden in 2019 tot verder uitgewerkte afspraken, die vastgelegd worden in Regionale Energie- en Klimaatstrategieën (REKS). Door de noodzaak om nog dit jaar de Energieagenda 2019-2030 op te stellen is het niet mogelijk om vooruitlopend op de start van dit proces een onderzoek artikel 217a uit te voeren, zoals opgenomen in de Onderzoeks- en Adviesagenda 2018 (bijlage 7 bij de Begroting 2018). Wij starten op korte termijn met een lichte evaluatie, die gericht is op doelen, middelen en governance en complementair is aan reeds beschikbare evaluaties. We zorgen ervoor dat de resultaten beschikbaar zijn voordat u een besluit neemt over de Energieagenda 2030.

Vraag 3

Kunt u aangeven hoeveel vacatures er op dit moment zijn bij het team Energie en het verloop van de afgelopen 2 jaar in beeld brengen.

Antwoord vraag 3

Op dit moment zijn alle vacatures binnen het team Energie ingevuld. Het betreft een verantwoordelijkheid van de directie van de provincie Noord Brabant, die hier actief op stuurt.

Vraag 4

Kunt u aangeven hoe u tot een keuze bent gekomen bij de MIPP-sleutelprojecten.

Antwoord vraag 4

De MIPP-sleutelprojecten zijn kansrijke, integrale, beleidsprogramma overstijgende projecten met een maatschappelijke meerwaarde. Het betreft hier projecten waarbij financiering uit bestaande programma's niet volledig mogelijk is. Door te toetsen op maatschappelijke meerwaarde wordt beoordeeld of uit de algemene middelen financiering beschikbaar wordt gesteld. De maatschappelijke meerwaarde komt tot uitdrukking in functionele waarde, toekomstwaarde en belevingswaarde.

Vraag 5

Wat zijn de concrete resultaten met betrekking tot staldering?

Antwoord vraag 5

Tot nu toe zijn er bij het stalderingsloket 4 concrete aanvragen voor stalderingsbewijzen binnengekomen. Een aanvraag is toegekend en een op dit moment in behandeling. Twee aanvragen zijn afgewezen omdat ze niet aan de voorwaarden voldeden.

Daarnaast komen dagelijks veel vragen binnen bij het loket. Deels vragen om een verduidelijking van de regeling, maar ook veel vragen over de aanbodkant van de stalderingsmeters. (in hoeverre deze voldoen, aantal m² wat in aanmerking komt voor staldering e.d.).

Vraag 6

Wat is de stand van zaken ten aanzien van flankerend beleid?

Antwoord vraag 6

Maatregelen die tot op heden operationeel zijn gemaakt zijn:

- De Taskforce innovatieve stallen en de aanstelling van een businessdeveloper.
- Begeleiding jonge veehouders met subsidie aanvragen POP3 voor fysieke (duurzame) investeringen.
- Openstelling van een subsidieregeling voor het verrichten van metingen aan innovatieve stalssystemen.
- Ook zijn er subsidies toegekend en leningen verstrekt voor de ontwikkeling van nieuwe innovatieve stalconcepten, zoals aan De Hoeve Innovatie BV (KDV) en 'Het familievarken'.

Op 9 maart heeft gedeputeerde Spierings in een memo de Staten geïnformeerd over de stand van zaken met betrekking tot de ontwikkeling van nieuwe innovatie stallen. Daarin is ook gewezen op een infographic met alle lopende innovaties. De infographic is te vinden op www.brabant.nl/stalsystemen. In mei worden de Staten, via een Statenmededeling, nader geïnformeerd over de voortgang van alle ondersteunende maatregelen.

Vraag 7

In 2018 wordt het doelrendement ad 122,5 mln al niet meer gehaald. Slechts 116,4 mln. Te kort is dan al 6,1 mln. Omdat er geraamde rentekosten waren ad 16,3 mln die er niet zijn, is de 116,4 mln voldoende. Welke rentekosten waren begroot en zijn er nu toch niet? Is dit eenmalig? Graag context.

Antwoord vraag 7

Kosten van Materiële Vaste Activa (MVA) bestaan uit kapitaallasten. Dit zijn afschrijvingen en toegerekende rente. Omdat er geen leningen aangetrokken zijn voor de financiering van MVA., zijn er ook geen rentekosten. De provincie financiert haar MVA met eigen middelen. Sinds enige jaren zijn we gestopt met toerekenen van rente aan MVA, conform de regels van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Dit is een structureel voordeel.

Vraag 8

Het lijkt alsof er een groot liquiditeitsoverschot is (kort geld). Klopt dit? Hoeveel is dit? Hoe zijn de rendementen op dit kort geld?

Antwoord vraag 8

Er is inderdaad een groot liquiditeitsoverschot. Ultimo 2016 was dit € 332 miljoen. In 2017 is dit toegenomen tot € 868 miljoen, met name door de verkoop van obligaties in zowel de

investeringsagenda als de immunisatieportefeuille (+€ 430 miljoen). Het rendement op deze middelen die uitsluitend bij de schatkist mogen uitstaan is 0%. Daarom worden de middelen zoveel mogelijk herbelegd volgens de regels van de Verordening treasury.

Vraag 9

Hoe bepaalt GS of een stijging in de MRB structureel is? Welke voorwaarden of toetsing ligt hieronder?

Antwoord vraag 9

Wij anticiperen niet op een stijging gedurende het jaar en daarmee ramen wij behoedzaam.

De afgelopen jaren is de wagenparkcapaciteit elk jaar licht gestegen. Hierdoor stijgen de totale provinciale inkomsten MRB. De lichte groei van het wagenpark per 1/1 van enig jaar en daarmee de opbrengst stellen wij daarmee structureel.

Vraag 10

U geeft aan dat het geschatte te indexeren volume aan de uitgavenkant per per 2020 6,4 mln is. Klopt het dat hier slechts EUR 4 mln voor is gereserveerd op dit moment?

Antwoord vraag 10

Ja, dit klopt. Op dit moment is in de begroting een stelpost beschikbaar van ca. € 4 mln.

Besluitvorming over de dekking wordt meegenomen bij het nieuwe bestuursakkoord, bij besluitvorming over het indexeren.

Vraag 11

Hoeveel van de indexatiepot ad 4 mln is gebruikt in 2016 en 2017? Hoeveel verwacht u nodig te hebben in 2018 en 2019?

Antwoord vraag 11

De inzet in deze bestuursperiode is € 499.394 (2016), € 550.537 (2017) en € 44.861 (2018).

De restantbedragen 2018 en 2019 zijn bij burap 2017 vrijgevallen t.g.v. de begrotingsvrije ruimte.

Vraag 12

Hoeveel zijn de te verwachten indexeren kosten voor de nieuwe bestuursperiode 2020 t/m 2023 cumulatief?

Antwoord vraag 12

In de PPN (bijlage B Financieel beeld) nemen we de verwachte indexatielasten op per jaar (2020 t/m 2023). Dit is cumulatief € 65 mln voor 2020 t/m 2023. Aan de berekening hiervan liggen aannames,

zoals ook opgenomen in de betreffende bijlage. Indien de uitgangspunten en aannames worden bijgesteld, heeft dit consequenties voor lasten die indexeren met zich meebrengt.

Vraag 13

Hoeveel wordt hiervan reeds gedekt voor de nieuwe bestuursperiode 2020 t/m 2023 in de stelpost indexatie cumulatief? Welke maximale restantopgave moet cumulatief gevonden voor de nieuwe bestuursperiode?

Antwoord vraag 13

Van de cumulatieve indexatielasten 2020 t/m 2023 is € 15,9 mln gedekt door de stelpost indexatie.

De restantopgave is daarmee € 49,1 mln. Voor de restantopgaven zijn de volgende mogelijkheden beschikbaar indexatie opbrengst MRB, accres Provinciefonds (stelpost vanaf 2020), bezuinigingen en algemene middelen.

Vraag 14

Het doelrendement ex niet gemaakte rentekosten. Hoeveel is het tekort onder het doelrendement cumulatief voor de nieuwe bestuursperiode 2020 t/m 2023?

Antwoord vraag 14

Op basis van de inschatting ten tijde van het opstellen van het Treasury Jaarplan 2018 bedraagt het tekort in de nieuwe bestuursperiode 2020 t/m 2023: € 51,9 miljoen dat wordt gedekt door de dividend – en rentereserve. Het tekort in dezelfde periode tussen de inkomsten en het doelrendement bedraagt € 116,5 miljoen. De niet gemaakte rentekosten bedragen derhalve € 64,6 miljoen.

Vraag 15

Brabant C: waarom is gekozen voor een tussendoel van 30% revolverendheid in 2020?

Antwoord vraag 15

Brabant C heeft naar aanleiding van de uitgevoerde evaluatie van K+V een update visie en werkwijze Brabant C aangegeven dat in de komende periode het aantal leningen zou stijgen van 15 procent in 2017 naar 32 procent in 2021. Het is een bestuurlijke keuze geweest om een tussendoel van 30% in 2020 te kiezen.

Vraag 16

U zegt meerjarig zekerheid te willen geven aan Brabant C. Waarom stelt u dan slechts projectmiddelen beschikbaar tot eind 2020?

Antwoord vraag 16

Het College heeft in haar voorstel de waarde van de uitvoerende organisatie van Brabant C onderschreven. Voor het functioneren van de organisatie is een meerjarig perspectief van groot belang en daarom geeft het College het fonds meerjarige exploitatiezekerheid.

Daarnaast stelt het College voor het fonds €6 miljoen beschikbaar. Dit bedrag is niet noodzakelijk gekoppeld aan eind 2020, omdat de snelheid van uitputting afhankelijk is van de mate waarin het fonds aanvragen ontvangt en het fonds cofinanciering van andere partners vindt en op termijn tevens in hoeverre het er in slaagt om het geld revolverend in te zetten. Het fonds heeft namelijk de opdracht om steeds meer leningen te verstrekken. Een besluit over langduriger continuering van het fonds wordt in dit voorstel in de handen van een volgend College gelegd.

Vraag 17

Oorspronkelijk was 15 miljoen beschikbaar voor de tweede tranche van Brabant C. Waarom is er afgezien van dit bedrag?

Antwoord vraag 17

Zie vraag 16

Vraag 18

In hoeverre heeft u aandacht voor digibeten in uw digitaliseringsaanpak en binnen sociale veerkracht?

Antwoord vraag 18

Binnen de aanpak van sociale veerkracht is geen specifieke aanpak mbt digibetisme. Het is wel een thema dat onze aandacht heeft. Bijvoorbeeld in de monitor sociale veerkracht volgen we de ontwikkeling (door de jaren heen) van digitale vaardigheden van mensen als persoonlijk hulpbron die mee bepalend is voor het meer of minder veerkrachtig zijn van mensen. Verder zijn we via het Interreg project Ithaca en Stérk.Brabant betrokken bij initiatieven op het punt van digitalisering. Voorbeelden zijn Lokaal+ op initiatief van het Summacollege in Eindhoven en *Ouderen digitaal de deur uit* dat in verschillende gemeenten in West-Brabant samen met Stichting Lezen en Schrijven en Stichting Zorgbelang wordt uitgevoerd.

Momenteel wordt verkend of Digibetisme onderdeel kan uitmaken van het programma Digitalisering. Hierover moet nog nadere besluitvorming plaatsvinden. Uw Staten worden hierover bij de behandeling van het Statenvoorstel Digitalisering nader geïnformeerd.

Vraag 19

Hoe worden de Staten op de hoogte gehouden van de verkenningen en besluitvorming binnen het MIPP?

Antwoord vraag 19

Het MIPP wordt twee keer per jaar ter besluitvorming aan PS voorgelegd, bij de Perspectiefnota en bij de begroting. Een (actualisatie van) verkenningen van sleutelprojecten en besluitvorming voor sleutelprojecten is hierin opgenomen. Indien tussen twee MIPP's voor een sleutelproject besluitvorming is voorzien, wordt bij het MIPP mandaat gevraagd.

Vraag 20

Wat is het beschikbare instrumentarium van zowel gemeenten als provincie om witwaspraktijken in de detailhandel te voorkomen en aan te pakken?

Antwoord vraag 20

Gemeenten hebben de mogelijkheid om voor bedrijven uit bepaalde branches een vergunningplicht in het leven te roepen. De gemeente bepaalt voor welke branches deze vergunningplicht geldt (bijvoorbeeld de horeca, belwinkels, massagesalons, autoverhuur). Dit is bedoeld om deze branches te reguleren. De vergunningplicht maakt het echter ook mogelijk om bedrijven die een vergunning willen of een vergunning hebben, te onderzoeken op grond van de Wet Bibob. Als er een risico is dat de vergunning mede gebruikt gaat worden om uit strafbare feiten verkregen geld wit te wassen, dan heeft de gemeente de mogelijkheid om een aangevraagde vergunning te weigeren of een verleende vergunning in te trekken. Als het bedrijf zonder verplichte vergunning opereert, kan de gemeente hiertegen handhavend optreden. De provincie heeft niet de bevoegdheid om een dergelijke vergunningplicht in het leven te roepen. Dit is voorbehouden aan gemeenten.

Verder participeren alle Brabantse gemeenten en de provincie in het Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC), waarin ze samen met andere overheden, zoals het OM, de politie, de Belastingdienst en de douane, bekijken hoe het beste tegen concrete gevallen van witwassen kan worden opgetreden.

Vraag 21

Heeft u een beeld van de omvang van de witwaspraktijken in de Brabantse detailhandel?

Antwoord vraag 21

De hoeveelheid geld die wordt witgewassen is lastig meetbaar. Slechts van een deel van het geld dat wordt witgewassen, wordt ontdekt dat dit wordt witgewassen en een onbekend deel van de witwaspraktijken wordt niet gedetecteerd. Prof. dr. Brigitte Unger, hoogleraar economie van de publieke sector aan de Universiteit Utrecht, Utrecht School of Economics, kwam in 2006 tot een beredeneerde schatting van € 18 tot 25 miljard die jaarlijks in Nederland zou worden witgewassen, waarvan € 3,8 miljard afkomstig uit Nederlandse criminele activiteiten (zie https://www.wodc.nl/binaries/jv0602-volledige-tekst_tcm28-76915.pdf, pagina 27 en 31). Naar ons weten zijn er geen recentere cijfers en zijn er nooit pogingen ondernomen om deze bedragen uit te splitsen naar branches of naar provincies. Dergelijke gegevens zijn in ieder geval bij ons niet bekend.

Vraag 22

Hoeveel grond(en) bezit de provincie Noord-Brabant? Graag weergegeven in M2 per locatie

Vraag 23

Is er een overzicht van waar deze provinciale gronden zich bevinden? Per locatie en weergegeven in M2

Vraag 24

Hoe zijn deze gronden bestemd?

Vraag 25

Voor welke gronden is bestemmingswijziging, bijvoorbeeld via een Provinciaal Inpassingsplan, mogelijk?

Vraag 26

Zijn er in Brabant provinciale gronden waar het, evt. door bestemmingswijziging, mogelijk is om tijdelijke parkeerplaatsen voor vrachtwagens te realiseren? In het bijzonder provinciale gronden langs knelpunten als de A4, A58, A2 en A67.

Vraag 27

Zijn er in Brabant provinciale gronden waar het, evt. door bestemmingswijziging, mogelijk is om tijdelijke parkeerplaatsen voor vrachtwagens te realiseren? In het bijzonder provinciale gronden langs provinciale wegen welke een gerichte aanrijroute kennen richting knelpunten als de A4, A58, A2 en A67.

Vraag 28

Indien ja, waar liggen deze provinciale gronden?

Antwoord vraag 22 t/m 28

De bovenstaande vragen betreffen honderden verschillende locaties in Brabant. Dat levert een dikke stapel papier op. Om het beheer over alle provinciale gronden goed te kunnen voeren, beschikt de provincie over een goed geoutilleerde database. De gevraagde gegevens zijn in deze database te vinden. We stellen de vragensteller graag in de gelegenheid om onder begeleiding in de database op zoek te gaan naar bijvoorbeeld geschikte locaties voor tijdelijke parkeerplaatsen.

Vraag 29

Hoeveel contactmomenten heeft de provincie gehad met betrokken partijen en overheid de afgelopen 6 maanden over het onderwerp truckparkings Noord Brabant?

Antwoord vraag 29

Sinds het najaar 2017 is het onderwerp truckparkings op verschillende ambtelijke en bestuurlijke overlegtafels aan de orde geweest. Zonder het exacte aantal momenten te kunnen noemen een greep uit die momenten:

- Ambtelijk overleg goederenvervoer/logistiek BrabantStad: augustus en november 2017

- Overlegtafel Corridor Rotterdam – Antwerpen: september 2017
- Ambtelijk overleg regiegroep netwerkprogramma BrabantStad Bereikbaar: oktober 2017
- Regionale Ontwikkeldagen, Noordoost, Zuidoost, Midden, West: november/december 2017
- Kernteam MIRT- Goederenvervoercorridors: oktober/november/december 2017
- Managementgroep Goederenvervoercorridors: november 2017
- BO-MIRT Goederenvervoercorridors: 6 december 2017
- Programmaraad SmartwayZ.nl: februari 2018
- GGA-coördinatorenoverleg: maart 2018
- Themabijeenkomst truckparkeren West-Brabant: maart 2018
- Kennismakingsgesprek met een externe ontwikkelaar truckparkings: maart 2018

Vraag 30

Wat was de te bespreken agenda tijdens deze contactmomenten?

Antwoord vraag 30

Het onderwerp Truckparkings was meestal één van meerdere onderwerpen op de agenda. Daarbij ging het voornamelijk om het agenderen en benoemen van de problematiek om te komen tot afspraken over verdere inzet. Dit heeft er toe geleid dat in het kader van de programma-aanpak Goederenvervoercorridors (GVC) bestuurlijk met de minister is afgesproken dat de provincie Zuid-Holland, in nauwe afstemming met Brabant, Limburg, Gelderland en Ministerie, een plan van aanpak opstelt met betrekking tot de problematiek op corridorniveau.

Daarnaast is intussen in de Programmaraad SmartwayZ.nl afgesproken dat de provincie met Rijkswaterstaat, gemeenten en brancheorganisaties een actieplan opstelt om de korte termijn kansen en mogelijkheden in beeld te brengen voor capaciteitsuitbreiding langs de A16, A58, A67 en A4. Dat is dan tevens input voor de aanpak op corridorniveau.

De problematiek gaat echter verder dan alleen rondom de snelwegen. Het heeft ook uitstralingseffecten naar de regio's en zijn er tevens problemen met betrekking tot geparkeerde trucks op gemeentelijke bedrijventerreinen. Daarom worden ook in regionaal verband afspraken gemaakt hoe gezamenlijk in de regio's de complexe problematiek op te pakken.

Vraag 31

3/15 'Knelpunten die ontstaan na 2019 rondom structurele financiering en capaciteit... laten we over aan het nieuwe college'. Welke (mogelijke en toekomstige) knelpunten worden verwacht?

Antwoord vraag 31

Onder meer ter uitvoering van het bestuursakkoord is de afgelopen periode een aantal opgaven als tijdelijke beleidsimpuls opgepakt. De financiering en de capaciteit hiervoor is geregeld tot en met 2019. Voor een aantal van die opgaven kan de wens of de noodzaak bestaan om de uitvoering na 2019 voort te zetten. Het gaat dan om beleidsimpulsen op opgaven die betrekking hebben op onder meer economie, erfgoedfabriek, sociale veerkracht, arbeidsmarkt en agrofood. Of en welke knelpunten er op welke beleidsthema's ontstaan zullen wij ten behoeve van de college onderhandelingen voor de nieuwe bestuursperiode in beeld brengen.

Vraag 32

3/15 Andere aspecten dan de economie bepalen de welvaart, waaronder gezondheid, onderwijs, veiligheid, en een gezonde leefomgeving. Hoe meet u deze factoren?

Antwoord vraag 32

De provincie Noord-Brabant meet zelf dit soort indicatoren niet. Deze aspecten worden wel gemeten in de duurzaamheidsbalans. Dit najaar komt er een actuele duurzaamheidsbalans uit.

Vraag 33

3/15 Welke projecten (sociale veerkracht en arbeidsmarktbeleid) lopen op dit moment om de afstand tot de arbeidsmarkt te verkleinen?

Antwoord vraag 33

Onderstaand een overzicht van projecten die momenteel actueel zijn binnen het arbeidsmarkt beleid en het meest specifiek gericht zijn op het verkleinen van de afstand tot de arbeidsmarkt. Alleen het project verspild talent wordt ook door sociale veerkracht ondersteund met name door deelname van een ambtenaar sociale veerkracht als lid van de Stuurgroep Verspild Talent.

Meer informatie over een deel van deze projecten en de regionale programma's krijgt u met de volgende link: [tijdslijn Brabantse arbeidsmarkt](#)

Aanvrager	Naam project
1. St. Gezel, Oosterhout	Leerwerkbanen/ Zorgassistenten, primair onderwijs.
2. YouSnew	No Time To Waste
3. Bouwmensen Tilburg	Regionaal Stimuleringsfonds Leren en Werken
4. Brainport Development	Brainport Talent Centre
5. Gemeente Tilburg	Jeugdwerkloosheidsvrije zone
6. ViaQualis	Logistiek daten
7. Koning Willem I college	Kennispact 3.0
8. Regionaal stimuleringsfonds leren en werken	AmbachtsCOOL
9. Crowd Capital Brabant BV	Challenge2Work
10. St. Werkgeversplein regio Helmond	Circulaire loopbanen beta techniek
11. St. AAN'tWerk	Kickstart Verspild Talent

12. St. ROC Summa College	Kempenleef
13. St. Netwerk Midden- en Kleinbedrijf	Duurzame inzetbaarheid zorgt voor slagkracht.
14. Wasvenzorg	Samen Werken
15. Kapar Consulting	Boiwerkt.nl
16. St. De Uitvinders	Invented by All
17. St. ViaQuales	Logistiek Daten
18. Smart Robotics BV	Fit4Robots
19. Parktheater Eindhoven	Gildeplus Parktheater
20. Hutten Groep BV	Gastvrij Brabant
21. St. Kwalitatief personeel	Innovatie arbeidsmarkt Varkenshouderij agrarische sector
22. Considium BV	Personeelsdienstencentrum Solaris parkmanagement
23. N.B. Software B.V.	Bedrijfsschool Oss
24. Attacom	Ready4Work
25. Parktheater Eindhoven	Gildeplus

Vraag 34

8/15 Met welke bestaande verbanden verbindt de Landschapstriennale zich? (Agrifood Capital? Anders?)

Antwoord vraag 34

De initiatiefnemers van de Landschapstriennale 2020, t.w. de Stichting Landschapstriennale en het bestuur van het Nationaal Landschap Het Groene Woud, willen verbindingen aan gaan met zoveel mogelijk partners die zowel financieel als inhoudelijk bij willen dragen aan het programma van de Landschapstriennale 2020. Voorbeelden zijn partners in Brabant en de directe regio, zoals BrabantStad (de Landschapstriennale is opgenomen in de Stedelijk Agenda), de waterschappen, gemeenten, maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven en nationale partners als het College van Rijksadviseurs, de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en Staatsbosbeheer. Op dit moment voeren de initiatiefnemers hierover de eerste oriënterende gesprekken. In september wil men overgaan tot concrete samenwerkingsovereenkomsten.

Vraag 35

10/15 Zijn er voorbeelden in het land van de toepassing van de wet Bibob op de agrarische sector? Voor welke vergunningen wordt Bibob vastgesteld?

Antwoord vraag 35

Ja, die zijn er. De provincie Overijssel past de Wet Bibob bijvoorbeeld toe bij transacties met betrekking tot vrijvallende agrarische bebouwing. Er zijn daarnaast verschillende gemeenten die aanvragen voor bouwvergunningen en/of milieuvergunningen van agrarische ondernemers toetsen aan de Wet Bibob.

De Wet Bibob kan worden toegepast op overheidsopdrachten (aanbestedingen) in de sectoren bouw, ICT en milieu, op alle vastgoedtransacties, op alle subsidies en op bepaalde vergunningen. De wetgever heeft bepaald op welke vergunningen de Wet Bibob kan worden toegepast. Voor provincies geldt dat omgevingsvergunningen bouw en omgevingsvergunningen milieu getoetst kunnen worden aan de Wet Bibob. Andere provinciale vergunningen, zoals vergunningen op basis van de Wet Natuurbescherming, kunnen niet getoetst worden aan de Wet Bibob.

Vraag 36

10/15 Uit eerdere communicatie van de Provincie leken de Schoolpleinen voor de Toekomst al gestart te zijn? Klopt dat?

Antwoord vraag 36

Ja dat klopt. GS hebben januari 2018 besloten om € 1.600.000 uit de opgaven Verbindend Water, Milieu en Gezondheid en Uitnodigend Groen voor het project Schoolpleinen van de toekomst voor de periode 2018-2022 vast te leggen zodat het project van start kan. Dit is voldoende voor minimaal 160 schoolpleinen.

In het PPN2018 wordt een aanvullende bijdrage gevraagd van € 900.000 zodat de provincie kan aansluiten bij onze partners, die bereid zijn financieel bij te dragen aan minimaal 250 schoolpleinen. Onze partners gaan ervan uit dat met minimaal 250 pleinen, ruim 25% van het totaal aantal schoolpleinen, een voldoende krachtige beweging ontstaat om ons gezamenlijk doel te behalen: het verschuiven van de standaard van een betegeld naar een gezond, klimaatbestendig en natuurlijk avontuurlijk schoolplein.

Vraag 37

11/15 Waarom is de Stedelijke agenda Brabantstad niet langer als sleutelproject aangemerkt?

Antwoord vraag 37

Stedelijke Agenda Brabantstad is niet langer als sleutelproject aangemerkt, omdat een nadere uitwerking daarvan plaatsvindt als onderdeel van de Stedelijke transformaties (voorstel 3c)

Stedelijke Agenda Brabantstad is een omvattend programma waarbinnen een aantal projecten nader worden uitgewerkt. Nadat de projecten binnen de stedelijke agenda zijn opgewerkt, kunnen ze terugkomen op MIPP.

Vraag 38

11/15 Hoe en wanneer rapporteert u (ofwel waar zit de controlerende rol van PS en wanneer) over de sleutelprojecten die aan GS gemandateerd worden?

Antwoord vraag 38

Indien GS tot besluitvorming van een sleutelproject overgaat, wordt u hierover geïnformeerd middels een statenmededeling. Via de P&C-cyclus rapporteren wij tenminste twee keer per jaar over uitvoering en realisatie.

Vraag 39

5/30 'Het gebrek aan arbeidskrachten is mogelijk een verklarende factor voor deze afvlakkende groei (van de economie/Brainport'. Welke (soort) arbeidskrachten worden bedoeld? (Zie grafiek) Geldt dit voor alle regio's?

Antwoord vraag 39

Volgens DNB verdubbelde tussen oktober 2016 en oktober 2017 het aantal ondernemers dat in hun productie wordt belemmerd door te weinig arbeidskrachten. Een tekort aan arbeidskrachten is daarmee het belangrijkste knelpunt voor ondernemers, meer dan een tekort aan materialen, financiering of onvoldoende vraag. Vooral bedrijven in de zakelijke dienstverlening (uitzendbureaus en arbeidsbemiddelaars), IT-bedrijven, logistiek en de bouwnijverheid ervaren personeelstekorten. Dit geldt voor Nederland en daarmee ook voor de Brabantse regio's. Bron DNB pagina 13 van https://www.dnb.nl/binaries/EOV_december%202017_tcm46-369845.pdf

Vraag 40

7/30 De toetreding van Amazon levert grote verschuivingen in de Brabantse logistieke sector. Wat wordt voorzien?

Antwoord vraag 40

Hoe de toetreding van Amazon de Brabantse logistieke sector gaat veranderen valt niet te voorspellen. Op korte termijn profiteert Vos Logistics uit Oss van de komst van Amazon. De Nederlandse goederenoverslag van Amazon wordt verzorgd door Vos.

Externe factoren en trends als digitalisering, robotisering en de nieuwe zijderoute, vragen continue om aanpassingsvermogen. De logistieke sector moet daarom open staan voor innovatie en vernieuwing. De Logistics Community Brabant is specifiek opgericht om de sector daarbij te helpen.

Vraag 41

7/30 Kunt u meer informatie geven over het Kennispact 3.0. Welke projecten, welke doelen, welke partijen doen mee, welke sectoren? Wat is de rol van de Provincie?

Antwoord vraag 41

Provinciale rol en betrokken partijen. Kennispact MBO Brabant (voorheen kennispact 3.0) sluit aan op de beleidsvisie van de provincie. Het programma kent een aantal pijlers: vitale mensen, vitale bedrijven en vitale coalities. In het schema is weergegeven hoe het bestuursakkoord en Kennispact MBO Brabant in elkaar verweven zijn. Met Kennispact MBO Brabant (voorheen Kennispact 3.0), een samenwerkingsverband van de Brabantse werkgevers en de 10 Brabantse MBO instellingen, investeren wij de komende jaren in bevordering van gerichte onderwijsvernieuwing binnen het Brabantse beroepsonderwijs. Ook de scholen zelf investeren een evenredig deel. Deze investeringen zijn gericht op het toekomstbestendig zijn van Noord-Brabant door middel van innovatief en ondernemend onderwijs gericht op de 'Beroepen van morgen'.

Kernambitie van Kennispact MBO Brabant luidt:

'Toekomstbestendig zijn van Noord-Brabant door middel van innovatief en ondernemend onderwijs gericht op de beroepen van morgen' Hiervoor heeft het Brabantse MBO heeft de volgende doelen voor Kennispact MBO Brabant geformuleerd:

- Versterken van de innovatie- en ontwikkelkracht van het Brabants MBO, bedrijfsleven, gemeenten en provincie en daarmee de regionale arbeidsmarkt.
- Borgen van een samenhangend innovatief en kwalitatief hoogwaardig stelsel van beroepsonderwijs (voltijd en deeltijd onderwijs), passend binnen de kennisinfrastructuur in Noord-Brabant.
- De Brabantse MBO-instellingen zijn erkende gezaghebbende gesprekspartners voor bedrijfsleven en overheden in het realiseren van 'de Agenda van Brabant'.

Uitgangspunt is dat over 10 jaar 60% van de huidige beroepen waarschijnlijk verdwenen zal zijn. Om deze vernieuwing te kunnen realiseren wordt er gewerkt met werkateliers waarin de nieuwe beroepen beschreven worden en ontwikkelateliers waar de concrete onderwijsproducten ontwikkeld worden. De bezetting van deze ateliers bestaat uit medewerkers MBO instellingen, bedrijfsleven, gemeenten, maatschappelijke organisaties, arbeidsmarktregio's en de Provincie Noord-Brabant.

Projecten werkateliers: nieuwe beroepen in de volgende sectoren: Automotive, voeding, welzijn en zorg.

Projecten Ontwikkelateliers: ontwikkeling van onderwijsproducten in de volgende sectoren:

Logistiek: Logistic gamer,

Techniek: Industriële automatisering

Zorg en Welzijn: Lifestyle coach

Techniek: Energiespecialist

Welzijn: Welbevinden

Zorg en welzijn: Toekomstig opleiden MZ/VZ

Vraag 42

8/30 Welke onderdelen van het regionaal economisch beleid worden structureel opgenomen in de jaarcyclus?

Antwoord vraag 42

De begroting voor economie en internationalisering laat een teruggang in budget zien van bijna 89 miljoen in 2017 naar bijna 33 miljoen in 2020 (bron: begroting 2018, bijlage).

Structureel zijn – naast een aantal kleinere posten – de volgende onderdelen structureel opgenomen: Algemeen Economisch Beleid, de REAP's, de BOM, Arbeidsmarktbeleid, Visit Brabant, Branding, Cluster/Campusontwikkeling, MKB en Ondernemerschap, Vrije tijds economie.

Vraag 43

9/30 Wat is de definitie van 'veerkrachtig'?

Antwoord vraag 43

Veerkracht is in de Monitor Sociale Veerkracht in Brabant (PON/Telos) en het programma Versterken Sociale Veerkracht gedefinieerd als het vermogen van (groepen) mensen om met veranderingen om te gaan en de toegang die ze hebben tot hulpbronnen zoals persoonlijke vaardigheden, sociale netwerken en voorzieningen in de buurt. Met het versterken van sociale veerkracht zorgen we er voor dat meer mensen kunnen delen in en bijdragen aan een goede kwaliteit van leven in Brabant (Bestuursakkoord 2015-2019).

Vraag 44

9/30 Kleine gemeenten hebben meer 'niet-veerkrachtigen' heeft dit effect op het gevoerde beleid van Sociale Veerkracht op West-Brabant en de middelgrote steden?

Antwoord vraag 44

De recente update van de Monitor Sociale Veerkracht moet nog worden vertaald in ons beleid. Zie verder ook beantwoording vraag 45 voor toelichting hoe de aanpak om sociale veerkracht in Brabant te versterken nu al verder reikt dan West-Brabant en de middelgrote steden.

Vraag 45

9/30 Het programma sociale veerkracht zou goede voorbeelden die ontwikkeld worden in West-Brabant/middelgrote steden verder brengen naar de rest van Brabant. Welke projecten zijn inmiddels doorontwikkeld?

Antwoord vraag 45

De ervaringen die we hebben opgedaan bij onder andere de wijkaanpak in Helmond, overheidsparticipatie in de fusiegemeenten in Altena, de eenzaamheidsproblematiek i.r.t. het benutten van data in Roosendaal, Ouderen digitaal de deur uit in verschillende West-Brabantse gemeenten en de aanpak van problematiek rond camping Fort Oranje in Zundert, leren ons dat maatwerk is vereist en kennis en ervaringen delen belangrijk is.

Daartoe worden alle initiatieven die we in Brabant tegenkomen uitgenodigd om deel uit te maken van het lerende netwerk en het matchpoint van Sterk.Brabant (zie ook www.sterkbrabant.nl). Binnen Stérk.Brabant worden kennis- en netwerkbijeenkomsten georganiseerd, worden vraag en aanbod (in het netwerk) gematcht en worden tools en expertise aangeboden oa voor opschaling en implementatie (zie ook antwoord op vraag 47).

Vraag 46

10/30 Heeft u een overzicht van de initiatieven van Sterk Brabant?

Antwoord vraag 46

Ja, op de website www.sterkbrabant.nl zijn er twee mogelijkheden om de lijst met initiatieven in te zien. Eerste mogelijkheid is de initiatievenkaart. Hierop staan de initiatieven beschreven op basis van vier thema's: duurzame leefomgeving, welzijn, goede gezondheid en waardig werk. Via een zoekfunctie en een zoomfunctie op de kaart is per initiatief informatie te vinden. Tweede mogelijkheid is het online netwerk van Sterk.Brabant (sinds 5 april 2018 online en toegankelijk via bovengenoemde website). Hier kan verbinding worden gelegd met andere initiatiefnemers, betrokken burgers en partners. Er kan gereageerd worden op samenwerkingskansen of men kan zelf een vraag of aanbod inbrengen. Zo helpen en inspireren we elkaar om met mooie maatschappelijke initiatieven Brabant samen sterker te maken.

Vraag 47

10/30 Wat gaan er gebeuren met de uitkomsten van de inventarisatie Brabantse Betekeniseconomie? Wat doet u met de innovatieve verdienmodellen die u vindt?

Antwoord vraag 47

De inventarisatie biedt inzicht in de mogelijkheden om Brabantse initiatieven die maatschappelijke waarde creëren te ondersteunen. We zien mogelijkheden binnen het netwerk de ervaringen met innovatieve verdienmodellen te delen en het binnen het programma Sociale Veerkracht ontwikkelde instrument "impactmonitoring" te benutten om de voorziene maatschappelijke impact vast te stellen. Ook onderzoeken we de mogelijkheden voor een Resultaten Fonds voor het beter beschikbaar maken van (groei)kapitaal voor opschaling en implementatie.

Vraag 48

10/30 Welke resultaten zijn bereikt middels de promovendi die uit het programma Sociale Veerkracht zijn betaald? Hoeveel is daar inmiddels aan besteed en welk bedrag is nog gereserveerd?

Antwoord vraag 48

Vanuit het programma VSV zijn geen middelen ingezet specifiek voor promotie-onderzoek. In 2017 is in verschillende initiatieven (waaronder het traject van overheidsparticipatie in de Altenagemeenten, het VAB-traject in Zundert en in Verspild Talent) samengewerkt met de TU/e en Tilburg University. We hebben vastgesteld dat samenwerking in het kader van een promotie-onderzoek op dit moment te weinig flexibel is om recht te doen aan de grote variëteit aan ondersteuningsvragen vanuit initiatieven en het lerende netwerk.

In 2018 is een vervolg gegeven aan de samenwerking met de TU/e. Het wetenschappelijk onderzoeksprogramma Transformative Practices past lokaal, in de praktijk en met direct betrokkenen de methode "social design" toe om oplossingen te vinden die leiden tot een duurzame, inclusieve samenleving. De provincie heeft aan de TU/e (prof. Caroline Hummels) een opdracht versterkt van 150.000 euro waarmee binnen Stérk.Brabant en het lithaca-project (Interreg) capaciteit en expertise

beschikbaar komt voor ondersteuning van concrete initiatieven, ontwikkeling van specifieke kennis, nieuw instrumenten en methodieken die de sociale veerkracht kunnen versterken.

Vraag 49

11/30 Wat is de stand van zaken van het Buurtkerkenfonds? Hoeveel middelen zijn besteed, hoeveel is beschikbaar en onder welke voorwaarden?

Antwoord vraag 49

De subsidieregeling Buurtkerkenfonds was uitdrukkelijk maar voorzien voor één jaar (2017). Het ging om een voucherregeling (budget voor 35 vouchers van € 1000) om lokaal de dialoog rond herbestemming op gang te brengen. Vijf aanvragers hebben van deze regeling gebruik gemaakt. Ondanks verschillende inspanningen om de regeling onder de aandacht van de doelgroep te brengen, is het budget niet tot uitputting gekomen. De reden waarom het budget niet is uitgeput is niet onderzocht, aannemelijk lijkt dat het om een hoog aantal vouchers ging van relatief kleine bedragen.

Vraag 50

11/30 Welke investeringen zijn er de afgelopen jaren gedaan in amateurkunstbeoefening?

Antwoord vraag 50

Voor de jaren 2017-2020 is via de subsidieregeling Hedendaagse cultuur (paragraaf 4 Amateurkunst) in totaal bijna € 2,5 miljoen subsidie beschikbaar gesteld. Vanuit deze regeling zijn 19, bovenlokaal opererende amateurkunstinstituten, meerjarig gesubsidieerd. Deze dragen allen bij aan een Brabants cultuursysteem waarin ook amateurvlak artistiek-inhoudelijke kwaliteit en publieksbereik verwezenlijkt wordt. Daarnaast worden andere instellingen voor amateurkunst via Kunstbalie voorzien in kennis en advies.

Vraag 51

12/30 Wat is de inzet en het beleid voor de culturele urbanagenda? Uit welke bron wordt deze gefinancierd?

Antwoord vraag 51

Binnen paragraaf 4 van onze subsidieregeling (zie vraag 50) is één urban initiatief meerjarig ondersteund (Dukebox).

Vanuit BrabantStad worden via het project Zuidlijn urban initiatieven gestimuleerd. De provinciale financiering hiervoor gebeurt incidenteel vanuit programmalijn 2 van het uitvoeringsprogramma cultuur 2016 - 2020.

Via Brabant C en impuls gelden zijn daarnaast tot nog toe urban projecten/initiatieven ondersteund bijvoorbeeld Emoves, Urban Dance Dagen, Curtley's Hiphop Factory, The Ruggedes, Woo Hah!

Vraag 52

13/30 Is de Rijksinzet voor cultuur en erfgoed incl definitieve invulling bekend? Welke rol heeft Brabant hierbij?

Antwoord vraag 52

Recentelijk heeft de minister in een brief aan de Tweede Kamer aangegeven op welke ambities zij heeft op gebied van cultuur en erfgoed. De meer praktische invulling van de Rijksinzet voor cultuur en erfgoed is nog onderwerp van gesprek. Op ambtelijk en bestuurlijk niveau vindt hierover, ook via het IPO, met het Rijk overleg plaats.

Vraag 53

17/30 Welke concrete projecten zijn de laatste jaren opgeleverd door de samenwerking/investering in Solliance?

Antwoord vraag 53

De projecten van Solliance leveren een bijgedragen aan de concurrentie positie van Nederlandse bedrijven in de solar sector op gebied van machinebouw (zoals VDL Enabling Technologies Group, Smit Thermal Solutions, Maan, Eternal Sun, Meyer Burger NL, Solaytech, Tempres en anderen), materialen (DSM, SABIC en anderen), productie van dunne film zonnecellen (zoals HyET Solar in Arnhem, Kameleon Solar in Roosendaal en anderen) en de toepassing van solar in diverse applicaties (bij een zeer groot aantal bedrijven in de bouw sector, de automotive sector, de kunststof verwerkende industrie, de solar sector zoals Eigen Energie, Heijmans, Volker Wessels, BAM, Knauf, Sunrayflex, Flexipol, DAF, Prorail, NS, Tata steel, SolaRoad, Rijkswaterstaat en vele andere bedrijven en instanties). Hiermee heeft Solliance ook een zichtbare bijdrage geleverd aan de werkgelegenheid in de solar sector in Nederland.

Solliance heeft de laatste jaren diverse wereldrecords en 'bijna-wereldrecords' behaald met innovaties in dunne film solar technologie, onder andere op gebied van perovskiet zonnecellen en tandem zonnecellen; zie hiervoor de publicaties en persberichten die o.a. via de Solliance site zijn gecommuniceerd. In samenwerking met bedrijven in de regio is een uniek productieplatform tot stand gekomen voor het 'printen' van de flexibele zonnecellen van de toekomst. Solliance loopt wereldwijd voorop in het opschalen van deze technologie naar industriële schaal; verwacht wordt dat binnen 5 jaar opschaling van deze roll-to-roll productie technologie een feit zal zijn, wat een mooie exportpositie voor de betrokken Brabantse/Nederlandse bedrijven zal opleveren.

Vraag 54

19/30 Welke projecten zitten in het woningbouwprogramma? Welke projecten/vergunningen aangevraagd door gemeenten zijn het afgelopen jaar niet vergund?

Antwoord vraag 54

De provincie heeft zelf geen projecten in het woningbouwprogramma en verleent ook geen vergunningen. Dat is aan gemeenten. Wij kunnen geen antwoord geven op de vraag, omdat wij daar geen zicht op hebben.

Vraag 55

20/30 Kan de in te richten transformatietafel gebieden van financiën voorzien? Uit welk budget? Op grond van welk beleid?

Antwoord vraag 55

Het vernieuwen en verduurzamen van bestaand (binnen)stedelijk gebied zijn veelal (complexe) integrale transformatieopgaven, die vragen om een integrale aanpak vanuit meerdere provinciale programma's, zoals Wonen, Werklocaties, de Brabantse Aanpak Leegstand, Erfgoed, Energie, Sociale Veerkracht, provinciaal Ontwikkelbedrijf etc. Wanneer wij actief gaan participeren in de uitvoering van concrete gebiedstransformaties maken wij, voor deze bestuursperiode, gebruik van de hiervoor beschikbare middelen vanuit de diverse bestaande (uitvoerings)programma's. Ook bestaat er de mogelijkheid om een transformatielocatie als sleutelproject aan te merken. In 2018 brengen we samen met de Brabantse gemeenten de transformatiepotenties en -opgaven in beeld. Doel is om - mede met het oog op de volgende bestuursperiode - (meer) inzicht en overzicht te krijgen omtrent de urgentie en omvang van de transformatieopgaven waar Brabant de komende jaren voor staat en (vooral) ook langs deze lijn bij te dragen aan het versterken van het woon-, leef- en vestigingsklimaat in Brabant.

Vraag 56

24/30 Welke rol heeft de Provincie (gespeeld) in de aanpak van de mestfraude?

Antwoord vraag 56

Wij hebben PS geïnformeerd over de aanpak van mestfraude en de rol van de provincie daarin in de statenmededeling van 30 januari 2018. De daarin aangekondigde acties zijn in uitvoering. Binnenkort nemen GS een aantal besluiten in deze en worden PS geïnformeerd over de stand van zaken en het vervolg.

Vraag 57

26/30 Welke acties zijn reeds ondernomen richting het Rijk vanwege de 'warme sanering van de varkenshouderij'?

Antwoord vraag 57

Wij zijn bestuurlijk en ambtelijk in gesprek met het Rijk, gericht op een zo optimaal mogelijke inzet van de aangekondigde warme sanering voor de transitie van de veehouderij in Brabant. Daarbij werken wij intensief samen met Limburg en voeren wij gesprekken met de sector. Wij laten ons daarbij ondersteunen door een kleine groep deskundigen om zo een goede inhoudelijke basis voor de politieke besluitvorming te creëren.

Vraag 58

26/30 Wat is de stand van zaken van de gerechtelijke procedures nav de besluitvorming over de landbouw op 7 juli 2017?

Antwoord vraag 58

Wij hebben een voornemen tot rechtsvordering ontvangen van de POV gericht op het onverbindend verklaren van de wijziging van de Verordening Natuurbescherming, de Verordening ruimte en de BZV. Van de ZLTO is een voornemen tot rechtsvordering ingekomen gericht op het onverbindend verklaren van de wijziging van de Verordening Natuurbescherming. Wij hebben over beide voornemens overleg gevoerd maar hebben geen oplossing weten te bereiken.

Tot op heden zijn er geen dagvaardingen ingekomen.

Verder is na de besluitvorming de provincie door een groot aantal individuele boeren aansprakelijk gesteld voor de gevolgen. Deze aansprakelijkheidsstellingen zijn afgewezen en hebben niet geleid tot vervolgacties.

Vraag 59

26/30 Wanneer volgt het advies van Brabantadvies over de toekomst voor de landbouw in Brabant? Wie werken mee aan het opstellen van dit advies? Welke reikwijdte heeft het?

Antwoord vraag 59

Het advies van BrabantAdvies over de toekomst van de landbouw in Brabant is voorzien in het laatste kwartaal van 2018. Het betreft zowel toekomst van de veehouderij als (van daaruit) die van de andere onderdelen van de agrosector. Doel is het opleveren van een viertal scenario's en de bijbehorende marsroutes cq keuzes voor de komende jaren. De scenario's worden opgesteld met een representatieve groep experts, zowel vanuit de sector zelf als daarbuiten. Vervolgens vindt nog toetsing plaats door middel van sessies met diverse partijen, zowel binnen als buiten de sector. Uiteindelijke doelstelling is om met dit materiaal input te geven voor nieuwe keuzes die zich komende jaren aandienen.

Vraag 60

1/5 Blijven de opcenten MRB gelijk, gezien de inzet op elektrisch rijden/fiets etc?

Antwoord vraag 60

Ja, de opcenten MRB blijven gelijk. Er is een lichte stijging van de capaciteit van het wagenpark. Deze leidt tot een lichte stijging van de opbrengsten door het heffen van opcenten op de MRB. Derhalve zien wij geen aanleiding deze opbrengsten door de inzet op de elektrische fiets aan te passen.

Vraag 61

4/5 Welke maatregelen zijn genomen om het rendement van de rente- en dividendreserve te verhogen en welke maatregelen neemt u daartoe dit jaar?

Antwoord vraag 61

In 2017 is gestart met het verkopen van obligaties met een negatief rendement (extra boekwinst) en hiervoor leningen te verstrekken aan decentrale overheden tegen een positief rendement. Daarnaast worden er obligaties aangekocht en verkocht (ruilen of switchen) binnen de wettelijke voorschriften, dus zonder looptijdverlenging. Hierdoor wordt een hoger rendement gehaald.

Ook in 2018 worden er obligaties geswitched voor een extra rendement (tussen 0,25 en 0,7%) en worden er leningen afgesloten met decentrale overheden. Daarnaast wordt er actief gezocht naar mogelijkheden om met maatschappelijk en financieel rendement, maar met lage risico's geld te lenen in onze provincie, met name op het gebied van duurzaamheid, circulariteit en milieu-effect.

Vraag 62

Is het college al in gesprek met de Brabantse regio's over mogelijke bestemmingen? Zo ja met welke regio's en rondom welke thema's?

Antwoord vraag 62

Het college is zich aan het oriënteren op mogelijke regiodeals samen met andere partners (provincies, regio's en gemeenten). We bekijken diverse opties echter die zijn nu nog te premature om op dit moment te noemen.

Vraag 63

Het Werkendamse Maritieme Cluster (WMI) zou wellicht hiervoor in aanmerking kunnen komen, met name waar het gaat om de uitbreiding van de havencapaciteit. Vindt u dat ook? Bent u hierover in gesprek?

Antwoord vraag 63

Het Werkendamse Maritieme Cluster komt volgens ons minder in aanmerking omdat het in de regiodeal moet gaan over een meervoudige opgave die aansluiting kent op nationale opgave en regio-overstijgend effect waardoor het cluster minder geschikt lijkt.

Vraag 64

Wat is de stand van zaken rondom de 200 mln voor knelpunten landbouw?

Antwoord vraag 64

Wij zijn bestuurlijke en ambtelijk in gesprek met het Rijk, gericht op een zo optimaal mogelijke inzet van de aangekondigde warme sanering voor de transitie van de veehouderij in Brabant. Daarbij werken wij intensief samen met Limburg en voeren wij gesprekken met de sector. Wij laten ons daarbij

ondersteunen door een kleine groep deskundigen om zo een goede inhoudelijke basis voor de politieke besluitvorming te creëren.